

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra romanistiky

Bakalářská práce

**FRANCOUZSKÁ A ČESKÁ TERMINOLOGIE
V EVROPSKÝCH LEGISLATIVNÍCH TEXTECH
ZAMĚŘENÝCH NA OBLAST:
„BANKOVNICTVÍ –PRÁVO USAZOVÁNÍ A VOLNÝ POHYB
SLUŽEB“**

Vedoucí práce: PhDr. Jan Radimský, Ph.D

Autorka práce: Kateřina Virtová

Studijní obor: Angličtina-francouzština pro administrativu EU

Ročník: třetí

2007

Tato práce se zabývá vybranou francouzsko-českou terminologií vycházející z evropských legislativních textů pro oblast „Bankovníctví – Právo usazování a volný pohyb služeb“. Nejdříve jsou v první části vymezeny pojmy „termín“ a „kolokace“ a podrobně popsány morfologické struktury všech termínů. Druhá část se pak věnuje českým překladům a speciálně těm, které jsou přeložené jinak než správně a snaží se nalézt pro daný termín nejvhodnější překlad. V závěru se věnuje pozornost slovníčku francouzsko-českých termínů.

The work deals with the chosen French-Czech terminology resulting from the European legislative texts for the area “Banks – Right of establishment and freedom to provide services”. The first part primarily defines a “term” and a “collocation” and describes in detail the morphological structures of all terms. Next the second part attends to the Czech translations and especially those which are translated by the other way than correct way and also the part tries to find the most appropriate translation for the given term. Finally, the attention is paid to the vocabulary of the French-Czech terms.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala PhDr. Janu Radimskému, PhD. za jeho trpělivost, cenné rady a odborné vedení během celé práce. Dále děkuji Ing. Romanu Ježkovi, MBA za jeho pomoc při řešení odborných ekonomických otázek.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu jsem citovala.

V Českých Budějovicích dne:

.....

Kateřina Vrtová

OBSAH

1. ÚVOD.....	6
2. PŘÍPRAVA A PRÁCE S TEXTY.....	7
2.1. Zkoumané texty	8
2.2. Příprava textů a práce v ParaConcu.....	9
2.3. Přehled použitých dokumentů.....	10
3. TERMÍNY, KOLOKACE, STRUKTURY	15
3.1. Termín.....	15
3.2. Hlava.....	15
3.3. Kolokace.....	17
3.4. Struktury.....	18
3.4.1. Základní třídy.....	20
3.4.2. Doplnující třídy.....	24
3.4.3. Grafy struktur.....	27
4. PŘEKLADY	30
4.1. Kolokace s jedním překladem.....	31
4.1.1. Správný překlad.....	31
4.1.2. Nepřesný překlad.....	32
4.1.3. Chybný překlad	33
4.1.4. Nezařaditelný překlad.....	34
4.2. Kolokace se dvěma a více překlady	34
4.2.1. Správný překlad.....	35
4.2.2. Zkrácený překlad.....	36
4.2.3. Nepřesný překlad.....	36
4.2.4. Chybný překlad	40
4.3. Shrnutí všech překladů v číslech a grafech	41
5. ZÁVĚR.....	45
Francouzsko-český slovníček termínů.....	46
PRAMENY A LITERATURA.....	53
RÉSUMÉ	55

1. ÚVOD

V této práci se pokusím popsat jednu z oblastí evropských legislativních textů, kterou je „Právo usazování a volný pohyb služeb - Bankovníctví“. Nejen pro obchodní svět je to oblast zásadní, proto jsem se rozhodla blíže ji prozkoumat. Budu vycházet z terminologických excerpce odborných právních předpisů jako jsou směrnice, rozhodnutí nebo nařízení, které jsou dostupné v plném znění v databázi EUR-Lex. K vytvoření těchto excerpce ve francouzském jazyce a jejich ekvivalentech v českém jazyce mi bude sloužit paralelní korpus, pomocí kterého nakonec vytvořím francouzsko – český slovníček pojmů z oblasti Bankovníctví.

První kapitola nazvaná Příprava a práce s texty se věnuje popisu daných dokumentů, jejich postupné úpravě a práci v paralelním korpusu, která vyústí ve vyhotovení databáze termínů a kolokací v programu Access. Druhá kapitola vymezuje pojmy „termín“, „hlava“ a „kolokace“ a podrobněji se zabývá morfologickými strukturami vyexcerpovaných kolokací, které jsou následně zařazeny do příslušných tříd. Poslední kapitola se přímo zabývá překlady vyhledaných termínů a řadí je do skupin podle kvality daného překladu. Nepopisuje všechny kolokace a jejich překlady, ale podrobněji se věnuje pouze sporným překladům. Mezi sporné překlady lze zařadit všechny, které nejsou přeloženy správně nebo synonymně, případně některé správné překlady, u nichž není na první dojem zřejmé, že jsou synonymní. K nalezení správného překladu mi bude pomáhat několik odborných zdrojů jako je databáze ISAP, Francouzsko-český finanční slovník a další.

Nakonec všechny zkoumané překlady vyhodnotím a vytvořím již zmíněný stručný slovníček odborných termínů, který bude obsahovat 182 francouzských kolokací a jednoslovných termínů a jim odpovídajících českých ekvivalentů.

2. PŘÍPRAVA A PRÁCE S TEXTY

V této kapitole se budu podrobně věnovat textům, ze kterých vycházím v celé své práci. Nastíním technickou přípravu textů, které pocházejí z analytického rejstříku EUR-Lex¹ v případě dokumentů v českém jazyce a z databáze CELEX², ve které jsem dohledávala francouzské ekvivalenty na základě jejich celexového čísla.

Podle systému euroleg³ je celexové číslo jedinečné identifikační číslo, které se přiděluje každému právnímu předpisu pro jeho snadnější vyhledávání. Jeho struktura je: SYYYYDNNNN (např. 32000L0012), kde

- S – sektor:
1. primární legislativa – smlouvy, dohody
 2. předpisy týkající se vztahů s nečlenskými zeměmi
 3. sekundární legislativa, tj. směrnice, nařízení, rozhodnutí
 4. doplňková legislativa

YYYY – letopočet vzniku předpisu

D – druh předpisu: D – Decision – rozhodnutí

L – Directive – směrnice

R – Regulation – nařízení

B – Budget – rozpočet

A – Agreement - dohoda

K – Recommendation – doporučení

X – Other Acts – ostatní akty

NNNN – čtyřmístné pořadové číslo.

Při popisu technické přípravy textů nesmím opomenout popis a fungování paralelního korpusu – *rozsáhlý soubor elektronicky uložených jazykových textů nebo jejich částí určený k vědeckému výzkumu jazyka* (Nový akademický slovník cizích slov A-Ž, 2005: 141), neboli *rozsáhlý elektronický soubor textů obsahující stejné texty*

¹ <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm> (EUR-Lex is the result of merging the EUR-Lex site with the CELEX database on European law. It combines and exploits the main advantages of the two systems in order to offer direct, easy access free of charge to the biggest documentary holdings existing on EU law.)

² CELEX – komplexní informační systém archivující veškerou platnou legislativu. Od začátku roku 2007 je systém shodný s rejstříkem EUR-Lex na: <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>.

³ <http://www.euroleg.cz/info.htm> - (Systém EUROLEG je provozován firmou TORI Soft spol. s r.o., která od roku 1998 provozuje rovněž server www.sbirka.cz, který umožňuje přístup k předpisům ve Sbírce zákonů ČR, Finančním zpravodaji a Cenovém Věstníku.)

ve dvou (i více) jazycích (ŠULC, 1999: 12) – na kterém je celá práce založená a bez něhož by vznikla jen stěží.

2.1. Zkoumané texty

Veškeré úřední dokumenty, které vydává Evropská unie ve svém Úředním věstníku (*Official Journal – OJ*), jsou volně přístupné v již zmíněné databázi EUR-Lex⁴. Já jsem se zaměřila na francouzské a české texty v oblasti „Bankovníctví – Právo usazování a volný pohyb služeb.“

Sestupně řazeno: kapitola 06. - Právo usazování a volný pohyb služeb

kap. 06.20. – Odvětvové použití

kap. 06.20.20. – Služby

kap. 06.20.20.20. - Bankovníctví

S texty zveřejněnými v EUR-Lexu jsem začala pracovat v červnu 2006. V té době čítal seznam pro danou oblast 24 dokumentů s celkovým počtem 412 stran, proto jsem se rozhodla použít všechny texty, aby oblast byla zpracovaná jako celek. Na přelomu roku 2006-2007 prošel EUR-Lex velkou aktualizací, např. pohltil databázi CELEX a rozšířil objem zveřejněných textů snad v každé oblasti včetně dalších dvou jazyků – rumunštiny a bulharštiny. Dnes je oblast „Bankovníctví bohatší o 5 dalších textů: 2 texty z roku 2006, a po jednom textu z roku 2005, 2003 a 2002. Poslední rok zveřejnění textů v OJ , se kterými jsem pracovala je rok 2004, z toho usuzuji, že oba starší texty nebyly v červnu loňského roku - když jsem začínala s texty pracovat ještě přeloženy.

Seznam všech 24 textů uvádím ve dvou tabulkách na konci této kapitoly. Tabulka 2.1. je zkrácená verze podávající celkový přehled informací o textech. Zde je uvedeno celexové číslo daného dokumentu, záznam a zveřejnění v Úředním věstníku, typ dokumentu – směrnice, rozhodnutí, dále počet znaků včetně mezer a počet stran. V tabulce 2.2. jsou potom uvedena celexová čísla a celé názvy dokumentů.

⁴http://eur-lex.europa.eu/Repview.do?idRoot=1&refinecode=LEG*T1=V100;T2=V1;T3=V4&rep=06: (kapitola 06. Právo usazování a volný pohyb služeb)

2.2. Příprava textů a práce v ParaConcu

Všechny české a francouzské dokumenty daného sémantického pole „Bankovníctví“ jsem si nejprve stáhla z již zmíněného systému EUR-Lex a databáze CELEX ve formátu „doc.“ V dalším kroku jsem stažené texty upravovala tak, aby obě verze byly „formátově shodné“, tedy aby odpovídaly co do počtu odstavců a zároveň jsem vymazala všechny tabulky v českých textech. Ve francouzském znění se tabulky nevyskytovaly, byl zde pouze uveden odkaz „*remplacement de table*“, ale v celém dokumentu nebylo zmíněno, kde se dá příslušná tabulka dohledat. Po úpravě každého textu jsem ho uložila ve formátu „prostý text“ se zkratkou „.txt.“ a se specifickým kódováním pro každý jazyk, čili pro francouzštinu v západoevropském a pro češtinu ve středoevropském kódování. Tato úprava byla velmi důležitá stejně jako její bezchybnost, protože program ParaConc dokáže vyhodnocovat data jen v tomto formátu a pokud se vybrané texty neshodují v počtu odstavců, není program schopen zadané pojmy vyhledat. V případě chybného kódování by zobrazoval nesprávné znaky.

V této fázi byly texty již připraveny pro práci v ParaConcu. O tomto programu a o korpusové lingvistice píše ve své bakalářské práci velmi podrobně L. Hrachová (2006: 8-18), proto se o něm zmíním jen krátce. Jedná se o *konkordanční program pro paralelní texty ve Windows i Macintosh* (Šulc, M., 1999: 91) ve kterém můžeme porovnávat překlady v různých jazycích a dokonce i v různém počtu – maximálně však čtyři jazyky. Program dále zobrazuje frekvenci zkoumaného překladu nebo jeho kolokaci - slovo, které se s ním pojí nejčastěji. (Hrachová L., 2006: 19) Ve spodní liště prohlížeče ParaConcu se po označení příslušného řádku objeví jeho výchozí zdroj, v mém případě celexové číslo, pod kterým jsem texty ukládala, tedy pokud se zde náhodou vyskytne chyba, je na první pohled zřejmé, v jakém textu se nachází.

Práce v ParaConcu je snadná, jen je potřeba se orientovat v anglických příkazech, protože tento program není v českém jazyce k dispozici. Znovu se odkazuji na bakalářskou práci L. Hrachové (2006: 20-29), která popisuje přesný postup při ukládání textů, práci v programu včetně podpůrných funkcí jako je frekvence výrazu a uvádí anglické příkazy. Ještě než jsem začala vyhledávat samotné kolokace a jejich překlady, přečetla jsem si všechny texty a označila obecnější jednoslovné francouzské překlady vztahující se k vymezené oblasti zkoumání, kterými bych se později ráda

zabývala z hlediska jejich odbornějších kolokací. V některých případech jsem označila i jednoslovné překlady, které tvoří kolokace, avšak pro oblast „Bankovníctví“ jsou podstatné nebo zajímavé z hlediska překladu. Po tomto kroku jsem se již plně věnovala vyhledávání samotných překladů. Slova jsem do vyhledávače zadávala v následném tvaru, např.:

*banque**, kde * nahrazuje libovolný počet znaků – písmen (*banques*)

*%échange**, kde % nahrazuje určitý znak nebo písmeno (*l'échange, échanger*)

Zvláště u překladů majících první a/nebo poslední písmeno samohlásku je důležité dodržovat tvar se znakem * nebo %, aby program našel úplně všechny výrazy vztahující se k hledanému překladu – např. *determinant*. Výrazy vyskytující se dvakrát a více (podle nastavení v ParaConcu) se zobrazují červeně. Takto jsem ke každému termínu našla jeho příslušné kolokace. Při třídění termínů a kolokací jsem používala program Access, který je pro práci s překlady velmi vhodný díky schopnosti propojování tabulek a extrahování předem zvolených polí ze základní tabulky.

Mé úsilí dalo vzniknout seznamu 63 termínů-hlav a z nich vycházejících 182 kolokací a jednoslovných termínů. Ke všem kolokacím a termínům jsem také uvedla další příslušné informace např. slovní druh, frekvenci nebo strukturu daných kolokací a termínů. Z tohoto seznamu pak vycházím v celé své práci. Pojmům „termíny“ a „kolokace“ se budu věnovat ve 2. kapitole – „Termíny, kolokace, struktury“ a samotným překladům v kapitole 3 – „Překlady“.

2.3. Přehled použitých dokumentů

V závěru této kapitoly uvádím souhrnný přehled dokumentů ze kterých v celé práci vychází. Tabulka 2.1. shrnuje seznam dokumentů se zkrácenými názvy předpisů a dalšími faktickými údaji a tabulka 2.2. pak obsahuje plné názvy těchto předpisů pod totožnými celexovými čísly.

Tabulka 2.1. Seznam dokumentů

ČÍSLO - CELEX	Úřední věstník - záznam a datum	Typ dokumentu	Počet znaků	Počet stran
21995D0420(01)	L 86 1995	Rozhodnutí	30 667	17,0
22003D0115	L 331 2003	Rozhodnutí	1 371	0,8
22003D0176	L 88 2004	Rozhodnutí	2 410	1,3
22004D0008	L 116 2004	Rozhodnutí	1 741	1,0
22004D0038	L 277 2004	Rozhodnutí	1 456	0,8
22004D0060	L 277 2004	Rozhodnutí	5 742	3,2
31986L0635	L 372 1986	Směrnice	57 609	32,0
31989L0117	L 44 1989	Směrnice	9 460	5,3
31994D0001	L 1 1994	Rozhodnutí	1 784	1,0
31994L0019	L 135 1994	Směrnice	31 762	17,6
31997L0005	L 43 1997	Směrnice	18 237	10,1
31998L0033	L 204 1998	Směrnice	20 472	11,4
32000L0012	L 126 2000	Směrnice	167 260	92,9
32000L0028	L 275 2000	Směrnice	2 936	1,6
32000L0046	L 275 2000	Směrnice	17 485	9,7
32001L0024	L 125 2001	Směrnice	36 287	20,2
32001L0065	L 283 2001	Směrnice	16 486	9,2
32001R2560	L 344 2001	Nařízení	12 646	7,0
32002L0087	L 35 2003	Směrnice	91 756	51,0
32003L0051	L 178 2003	Směrnice	24 396	13,6
32004D0005	L 3 2004	Rozhodnutí	5 878	3,3
32004D0010	L 3 2004	Rozhodnutí	4 058	2,3
32004L0039	L 145 2004	Směrnice	177 241	98,5
32004L0069	L 125 2004	Směrnice	2 975	1,7

Tabulka 2.2. Celé názvy dokumentů

ČÍSLO - CELEX	Celý název dokumentu
21995D0420(01)	Rozhodnutí Rady EHP č. 1/95 ze dne 10. března 1995 o vstupu Dohody o Evropském hospodářském prostoru v platnost pro Lichtenštejnské knížectví
22003D0115	Rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 115/2003 ze dne 26. září 2003, kterým se mění příloha IX (Finanční služby) Dohody o EHP
22003D0176	Rozhodnutí smíšeného výboru EHP č. 176/2003 ze dne 5. prosince 2003, kterým se mění příloha IX (Finanční služby) a příloha XXII (Právo obchodních společností) Dohody o EHP
22004D0008	Rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 8/2004 ze dne 6. února 2004, kterým se mění příloha IX (Finanční služby) Dohody o EHP
22004D0038	Rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 38/2004 ze dne 23. dubna 2004, kterým se mění příloha IX (Finanční služby) Dohody o EHP
22004D0060	Rozhodnutí Smíšeného výboru EHP č. 60/2004 ze dne 26. dubna 2004, kterým se mění příloha IX (Finanční služby) Dohody o EHP
31986L0635	Směrnice Rady 86/635/EHS ze dne 8. prosince 1986 o ročních účetních závěrkách a konsolidovaných účetních závěrkách bank a ostatních finančních institucí
31989L0117	Směrnice Rady 89/117/EEC ze dne 13. února 1989 o povinnostech poboček usazených ve členském státě, zřízených úvěrovými a finančními institucemi se sídlem mimo tento členský stát, pokud se jedná o zveřejňování ročních účetních dokladů
31994D0001	Rozhodnutí Rady a Komise ze dne 13. prosince 1993 o uzavření Dohody o Evropském hospodářském prostoru mezi Evropskými společenstvími, jejich členskými státy a Rakouskou republikou, Finskou republikou, Islandskou republikou, Lichtenštejnským knížectvím, Norským královstvím, Švédským královstvím a Švýcarskou konfederací
31994L0019	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů

31997L0005	Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 97/5/ES ze dne 27. ledna 1997 o přeshraničních převodech
31998L0033	Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 98/33/ES ze dne 22. června 1998, kterou se mění článek 12 první směrnice Rady 77/780/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti úvěrových institucí a jejího výkonu, články 2, 5, 6, 7, 8 a přílohy II a III směrnice Rady 89/647/EHS o ukazateli kapitálové přiměřenosti úvěrových institucí a článek 2 a příloha II směrnice Rady 93/6/EHS o kapitálové přiměřenosti investičních podniků a úvěrových institucí
32000L0012	Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2000/12/ES ze dne 20. března 2000 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu
32000L0028	Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2000/28/ES ze dne 18. září 2000, kterou se mění směrnice 2000/12/ES o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu
32000L0046	Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2000/46/ES ze dne 18. září 2000 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností
32001L0024	Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí
32001L0065	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/65/ES ze dne 27. září 2001, kterou se mění směrnice 78/660/EHS, 83/349/EHS a 86/635/EHS, pokud se jedná o pravidla oceňování pro roční účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky některých forem společností, bank a ostatních finančních institucí
32001R2560	Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 2560/2001 ze dne 19. prosince 2001 o přeshraničních platbách v eurech

32002L0087	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/87/ES ze dne 16. prosince 2002 o doplňkovém dozoru nad úvěrovými institucemi, pojišťovnami a investičními podniky ve finančním konglomerátu a o změně směrnice Rady 73/239/EHS, 79/267/EHS, 92/49/EHS, 92/96/EHS, 93/6/EHS a 93/22/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/78/ES a 2000/12/ES
32003L0051	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/51/ES ze dne 18. června 2003, kterou se mění směrnice 78/660/EHS, 83/349/EHS, 86/635/EHS a 91/674/EHS o ročních účetních závěrkách a konsolidovaných účetních závěrkách některých forem společností, bank a jiných finančních institucí a pojišťoven (Text s významem pro EHP)
32004D0005	Rozhodnutí Komise ze dne 5. listopadu 2003 o zřízení Evropského výboru orgánů bankovního dohledu (Text s významem pro EHP)
32004D0010	Rozhodnutí Komise ze dne 5. listopadu 2003 o zřízení Evropského bankovního výboru (Text s významem pro EHP)
32004L0039	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS
32004L0069	Směrnice Komise 2004/69/ES ze dne 27. dubna 2004, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES, pokud jde o definici „mezinárodních rozvojových bank“ (Text s významem pro EHP)

3. TERMÍNY, KOLOKACE, STRUKTURY

Ještě než se začnu zabývat samotnými překlady, je velmi důležité si definovat pojmy „termín“, „hlava“ a „kolokace“ a jejich vzájemnou vazbu. Poté se podrobněji zaměřím na struktury vyexcerpovaných kolokací a zařadím je do příslušných morfologických tříd.

3.1. Termín

„Termínem“ se obvykle chápe lexikální jednotka náležející k nějaké specializované varietě jazyka, nejčastěji k některému vědecko-technickému subkódu. (Radimský, J., 2003: 12). Od obecné slovní zásoby se liší právě svým zařazením do specializovaného terminologického pole, které je zároveň striktně monosémantické (Radimský, J., 2003: 12-13). Tato práce se zabývá terminologií finanční. Pojem „jednoslovný termín“ používám pro každý výraz, který ve zkoumaných textech nevytvořil žádnou kolokaci, abych ho mohla odlišit od jednoslovného pojmu „hlava“, který je součástí kolokace.

3.2. Hlava

Pojmem „hlava“ je stavební prvek, který kompozitu předává: 1) syntaktickou kategorii; 2) rod; 3) syntakticko-sémantické vlastnosti (životné, abstraktní a pod.); 4) význam (podle podmínky EST UN)⁵. (Radimský, J., 2006: 70) Pojem „hlava“ tedy musí splňovat syntaktické podmínky a zároveň sémantické. Jako příklad uvádím kompozitum (kolokaci): „Fonds européen d'investissement“ kde hlavou je „Fonds“, protože si můžeme říci: *Fonds européen d'investissement est un Fonds qui s'occupe...* čímž splňuje syntaktickou podmínku a zároveň blíže specifikuje sémantické pole.

V kolokacích, které jsem vyhledala, je hlava téměř vždy na prvním místě a z hlediska své pozice stojí nalevo. Výjimku tvoří kolokace „pour compte propre“ a „juste valeur“, kde je hlava „compte“ a „valeur“.

⁵ „...est élément constituant qui transmet au composé : 1) la catégorie syntaxique; 2) le genre; 3) les traits syntaxico-sémantiques (animé, abstrait, etc); 4) se sens (selon la condition EST UN)

Výchozím materiálem pro vyhledávání kolokací je seznam „termínů-hlav“ obsahující z hlediska sémantického pole zaměřeného na bankovníctví obecnější termíny nebo hlavy, které následně vstupují do odbornějších kolokací. Takto zvolený pojem – „termín-hlava“ mi dovoluje obsáhnout výrazy, které vytvářejí kolokace a jejichž základ je tvořen hlavou a zároveň jednoslovné termíny, které kolokace nemají. Seznam „termínů-hlav“ uvádím v následující tabulce 3.1. spolu s jejich slovními druhy. Bez výjimky se jedná o substantiva (*s*), přičemž 64% (40) výrazů je rodu mužského (*m*) a 36% (23) výrazů rodu ženského (*f*) z celkového počtu 63. Výrazy označené hvězdičkou * jsou pouze jednoslovné termíny, které ve zkoumaných legislativních textech netvoří kolokace, a proto nejsou považovány za hlavy. Všechny ostatní výrazy jsou hlavy mající alespoň jednu kolokaci.

Tabulka 3.1. Seznam termínů-hlav

Termín-hlava	Sl. druh	Termín-hlava	Sl. druh	Termín-hlava	Sl. druh
accord	s.m.	contrôleur	s.m.	monnaie	s.f.
actif	s.m.	créance	s.f.	numéro	s.m.
action	s.f.	créancier*	s.m.	obligation	s.f.
adéquation	s.f.	débiteur*	s.m.	office	s.m.
associé*	s.m.	dépôt	s.m.	opération	s.f.
autorité	s.f.	dette	s.f.	option	s.f.
banque	s.f.	dividendes*	s.m.pl.	passif	s.m.
bénéfice	s.m.	document	s.m.	perte	s.f.
blanchiment	s.m.	effet	s.m.	prime	s.f.
bourse*	s.f.	échange	s.m.	protection	s.f.
catégorie	s.f.	éléments	s.m.pl.	relevé	s.m.
cédant*	s.m.	endos	s.m.	revenu	s.m.
certificat	s.m.	établissement	s.m.	réviseur*	s.m.
cessionnaire*	s.m.	exercice	s.m.	succursale	s.f.
code	s.m.	expert	s.m.	système	s.m.
comité	s.m.	fonds	s.m.	taux	s.m.
compétence	s.f.	chèque	s.m.	titre	s.m.
compte	s.m.	immobilisations	s.f.pl.	transaction	s.f.
conseil	s.m.	indemnisation*	s.f.	union	s.f.

contrat	s.m.	instance	s.f.	valeur	s.f.
contrôle	s.m.	instrument	s.m.	virement	s.m.

3.3. Kolokace

Kolokace je lingvistické označení pro „*cooccurrence⁶ lexicale restreinte*“ (Hausmann et Blumenthal, 2006: 3), neboli *vzájemný lexikální souvýskyt dvou prvků*. Kolokací můžeme také nazvat *frazeologickou kombinaci skládající se ze základu kolokace (base) a z „kolokativa“ (collocatif)*. Přičemž *základ kolokace je slovo, které si volně zvolíme, protože je definovatelné, přeložitelné a lze se jej naučit i bez kolokativa a naopak kolokativum je slovo, které vybíráme podle základu kolokace, bez něhož není definovatelné, přeložitelné nebo se jej nelze naučit.*⁷ (Hausmann et Blumenthal, 2006: 4)

Vyhledala jsem celkem 149 kolokací a všechny mají tyto dvě části, tedy hlavu jako její základ (*base*) a druhou část, která hlavu rozvádí a blíže určuje (*collocatif*). Nejjednodušší kolokace mají právě dva členy, většinou substantivum (*nom – N*) a adjektivum (*adjectif – Adj.*), ale v textech nacházíme spíše složitější kolokace s více členy. Ty nejsložitější pak nazýváme komplexní, díky velké početnosti členů.

Pro příklad uvádím kolokace od hlavy *banque* jako od základního pojmu pro oblast bankovníctví. V tabulce 3.2. jsou rovněž uvedeny překlady pro dané kolokace vyskytující se ve zkoumaných textech.

⁶ Hausmann et Blumenthal, 2006: 10 – cooccurrence - position (d'un objet, d'un élément) par rapport à d'autre; proximité dans une chaîne.

⁷ ...la combinaison phraséologique d'une base et d'un collocatif. La base est un mot que le locuteur choisit librement parce qu'il est définissable, traduisible et apprenable sans le collocatif. Le collocatif est un mot que le locuteur sélectionne en fonction de la base parce qu'il n'est pas définissable, traduisible ou apprenable sans la base.

Tabulka 3.2. Kolokace od hlavy „banque“

Kolokace	český překlad 1	český překlad 2
Banque africaine de développement	Africká rozvojová banka	
Banque agricole de Grèce	Řecká zemědělská banka	
Banque asiatique de développement	Asijská rozvojová banka	
banque centrale	centrální banka	
Banque centrale européenne	Evropská centrální banka	
Banque de développement des Caraïbes	Karibská rozvojová banka	
banque d'investissement	investiční banka	
Banque européenne d'investissement (BEI)	Evropská investiční banka (EIB)	
Banque interaméricaine de développement	Meziamerická rozvojová banka	
Banque internationale pour la reconstruction et le développement	Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj	
Banque mondiale	Světová banka	
banque multilatérale de développement	mnohostranná rozvojová banka	mezinárodní rozvojová banka
Banque nationale d'investissement pour le développement industriel	Národní investiční banka pro průmyslový rozvoj	
Banque nordique d'investissement	Severská investiční banka	

3.4. Struktury

Pokud u kolokace správně určíme její hlavu a „kolokativum“, můžeme se blíže zaměřit na její morfologickou strukturu, na skladbu slovních druhů. Ve francouzské gramatice se nejčastěji vyskytují „jmenná kompozita“, skládající se ze jména a dalšího slovního druhu, který jméno blíže určuje. Mluvíme například o vazbě „préposition + nom“, „nom + adjectif“ nebo „adjectif + nom“ a další. (Colas, 1996-II: 71) Stejnou strukturu mají i kolokace, které zkoumám. Z celkového počtu 182 je 18% (33) termínů – substantiv (*nom*) a 82% (149) jmenných kompozit.

Jmenná kompozita mají vždy alespoň dva členy, ale většinou je jejich struktura složitější. Morfologickou skladbou těchto kompozit se podrobně zabývá M. Mathieu-Colas (1996-II: 71-125). Ve své práci „*Essai de typologie des noms composés français*“ rozlišuje 17 základních tříd, z čehož výrazy složené (např. z N+Adj.) odkazují výhradně na první složku celého výrazu, jejíž role je z hlediska taxonomického třídění přednostní.⁸ Ve své práci nazývám tuto složku „hlavou“

Na základě tohoto třídění je přidáno ještě 8 doplňujících tříd, které jsou vyhrazeny složeným jmenným kompozitům neboli „komplexním kolokacím“ skládajících se z více než dvou jmenných a/nebo adjektivních výrazů.⁹ Tyto třídy nejsou v podstatě rozdílné od základních tříd, ale kolokace jsou mnohem složitější, protože umožňují velké množství různých kombinací, které je opravňují k vytvoření specifických doplňujících tříd.¹⁰ Pokud to shrnu, tak základní třídy mají nejvýše dva autosémantické členy na rozdíl od doplňujících tříd, které mají dva a více.

Každá velká třída má několik skupin nebo podtříd pro snazší orientaci a rozdělení. Tato multiplicita čítající více než 700 typů struktur (M. Mathieu-Colas, 1996-II: 74) umožňuje vzít v úvahu i malé rozdíly v morfologické struktuře určité kolokace.

Uplatnila jsem výše popsané třídění struktur a pro všechny kolokace jsem našla vhodnou třídu. Struktury kolokací odpovídají 9., 10., 12., 14. a 15. základní třídě a 19., 21., 22. a 24. doplňující třídě. Pro přehlednost používám následující zkratky:

N – podstatné jméno (*nom*)

Adj. – adjektivum (*adjectif*)

Adj. composé – rozvíjející adjektivum

Prép. – předložka (*préposition*)

Pprés – přičestí přítomné (*participe présent*)

Pp – přičestí minulé (*participe passé*)

Con. – spojka (*conjonction*)

Adv. – příslovce (*adverbe*)

⁸ L'expression [...] réfère ici, exclusivement, au premier élément, dont le rôle nous semble privilégié du point de vue taxonomique.

⁹ ...réservées aux composés „complexes“ mettant en jeu plus de deux termes nominaux et/ou adjectivaux.

¹⁰ Některé struktury, které Colas řadí do těchto doplňujících tříd, bych za komplexní asi nepovažovala (např. N+Adj.+con.+Adj.), nicméně jeho rozdělení dodržím.

3.4.1. Základní třídy

Zde uvádím kompletní výčet kolokací zařazených do početnějších základních tříd. Vyjádřeno v číslech, mluvíme o 58% (86) všech kolokací. Pro dobrou orientaci uvádím každou použitou třídu zvlášť spolu s tabulkou se zařazenými kolokacemi, počtem jejich výskytů ve všech textech a jejich základní strukturou.

9. třída - adjectif + nom

Tato třída je nejméně početná ze všech a lze sem zařadit pouze 2 kolokace.

Kolokace	Výskyt	Struktura
juste valeur	44	Adj.+N
pour le propre compte	9	prép.+Adj.+N

10. třída - nom + adjectif

Tato nejpočetnější třída čítající 41 kolokací je rozdělena do tří skupin. 1) základní skupina N+Adj. – 32 kolokací, 2) skupina N+Adj. composé – 4 kolokace, 3) skupina N+Pp – 5 kolokací. Ve třetí skupině nelze přesně určit, zda se jedná o přičestí minulé nebo slovesné adjektivum, protože mají shodný tvar, přesto je řadím do samostatné skupiny.

Kolokace	Výskyt	1. Struktura
pour compte propre	22	prép.+N+Adj.
valeur hypothécaire	6	N+Adj.
créance expressément garanties	6	N+adv.+Adj.
valeur comptable	12	N+Adj.
fonds propres	156	N+Adj.
fonds remboursables	11	N+Adj.
valeur mobilière	58	N+Adj.
monnaie électronique	46	N+Adj.
exercice comptable	2	N+Adj.
effet public	4	N+Adj.
dépôt indisponible	3	N+Adj.
monnaie étrangère	3	N+Adj.
titre négociable	7	N+Adj.

Kolokace	Výskyt	1. Struktura
contrôle légal	8	N+Adj.
contrôleur légal	17	N+Adj.
banque centrale	50	N+Adj.
expert comptable	1	N+Adj.
virement transfrontalier	72	N+Adj.
union régionale	5	N+Adj.
actif corporel	2	N+Adj.
action propre	2	N+Adj.
contrôle prudentiel	10	N+Adj.
dette publique	7	N+Adj.
Banque mondiale	3	N+Adj.
immobilisations corporelles	1	N+Adj.
immobilisations financières	21	N+Adj.
compte annuel	56	N+Adj.
chèque transfrontalier	1	N+Adj.
Union européenne	38	N+Adj.
actif incorporel	2	N+Adj.
union douanière	1	N+Adj.
union monétaire	1	N+Adj.

Kolokace	Výskyt	2. Struktura
fonds propres complémentaires	3	N+Adj.+Adj.
Banque centrale européenne	13	N+Adj.+Adj.
action préférentielle cumulative	4	N+Adj.+Adj.
Fonds monétaire international (FMI)	1	N+Adj.+Adj.

Kolokace	Výskyt	3. Struktura
compte consolidé	63	N+Adj./N+Pp
actif hypothéqué	1	N+Adj./N+Pp
passif subordonné	6	N+Adj./N+Pp
compte agrégé	3	N+Adj./N+Pp
valeur immobilisée	2	N+Adj./N+Pp

12. třída - nom + préposition de + nom

Jmenné kompozitum v této třídě je spojeno předložkou „de“, která je v těchto typech spojení používána nejčastěji. Svědčí to i o počtu kolokací, kterých je celkem 36.

Kolokace	Výskyt	Struktura
éléments de passif	2	N+prép.+N
éléments d'actif	22	N+prép.+N
protection des dépôts	2	N+prép.+N
catégorie d'actions	11	N+prép.+N
certificat de dépôt	6	N+prép.+N
dépôt d'épargne	2	N+prép.+N
revenu d'actions	3	N+prép.+N
effet de commerce	2	N+prép.+N
valeur du marché	13	N+prép.+N
taux d'intérêt	9	N+prép.+N
fonds de pension	2	N+prép.+N
option d'achat	3	N+prép.+N
titre de créance	7	N+prép.+N
prime d'émission	3	N+prép.+N
chèque de voyage	1	N+prép.+N
taux d'inflation	1	N+prép.+N
blanchiment de capitaux	5	N+prép.+N
valeur d'acquisition	4	N+prép.+N
instance de contrôle	4	N+prép.+N
fonds de retraite	8	N+prép.+N

Kolokace	Výskyt	Struktura 1
échange des actions	1	N+prép.+N
contrat d'échange	4	N+prép.+N
accord de libre-échange	2	N+prép.+N
perte de l'exercice	2	N+prép.+N
bénéfice de l'exercice	2	N+prép.+N
exercice de la surveillance	15	N+prép.+N
échange d'informations	27	N+prép.+N
relevé de compte	1	N+prép.+N
taux de change	6	N+prép.+N
autorité de contrôle	8	N+prép.+N
effet du trésor	1	N+prép.+N
compétence de contrôle	2	N+prép.+N
contrôleur des comptes	5	N+prép.+N
banque d'investissement	2	N+prép.+N
contrat d'option	4	N+prép.+N
contrôle des comptes	5	N+prép.+N

14. třída - nom + préposition en + nom

Charakteristická předložka pro tuto třídu je „en“, ale její použití není tak časté jako v případě předchozí předložky „de“. Vyskytuje se pouze ve 4 kolokacích.

Kolokace	Výskyt	Struktura
action en nullité, en annulation ou en inopposabilité	3	N+prép.+N,prép+N+con.+ prép.+N
dépôt en liquide	2	N+prép.+N
effet en portefeuille	1	N+prép.+N
obligation en circulation	2	N+prép.+N

15. třída - nom + autres prépositions + nom

Do této třídy můžeme zařadit prakticky všechny zbylé předložky kromě „à“, která je charakteristická pro 13. třídu. V textech však najdeme jen 3 kolokace a to s předložkami „sur“ a „envers“.

Kolokace	Výskyt	Struktura
transaction sur actions	5	N+prép.+N
dette envers la clientèle	2	N+prép.+N
créance sur la clientèle	5	N+prép.+N

3.4.2. Doplnující třídy

Doplnující třídy jsou charakteristické velkou početností členů v kolokaci, avšak zkoumané kolokace nejsou tak obsáhlé, jak dovolují tyto třídy. Tato skupina je o necelou čtvrtinu menší, než základní třídy. Celkem obsahuje 42% (63) všech kolokací. Uvedené tabulky mají stejné části jako v základních třídách, tedy kolokace, počet jejich výskytů a základní strukturu.

19. třída - expansions de nom + adjectif

Třída může být velmi obsáhlá, protože velmi podstatnou skupinu tvoří předložkové struktury, jejichž dva základní prvky N+Adj. jsou dále rozvinuty jakoukoli předložkou a dalším členem nebo členy. Z 27 kolokací pouze jedna není tvořena předložkovou vazbu a proto všechny kolokace zařadím do jedné tabulky.

Kolokace	Výskyt	Struktura
Banque africaine de développement	2	N+Adj.+prép.+N
Banque asiatique de développement	2	N+Adj.+prép.+N
Banque européenne d'investissement (BEI)	2	N+Adj.+prép.+N
Banque interaméricaine de développement	2	N+Adj.+prép.+N
Banque nationale d'investissement pour le développement industriel	1	N+Adj.+prép.+N+con.+N+ Adj.
comité européen des contrôleurs des comptes	7	N+Adj.+prép.+N+prép.+N
contrôle légal des comptes	5	N+Adj.+prép.+N
contrôle légal des documents comptable	4	N+Adj.+prép.+N+Adj.
instruments dérivés hors bourse	17	N+Adj.+prép.+N
Système européen de banques centrales	6	N+Adj.+prép.+N+Adj.
union économique et monétaire	3	N+Adj.+con.+Adj.

Kolokace	Výskyt	Struktura
actif constituant des créances	29	N+Pprés.+prép.+N
actif donné en garantie	3	N+Pp.+prép.+N
Banque agricole de Grèce	1	N+Adj.+prép.+N
Banque internationale pour la reconstruction et le développement	2	N+Adj.+prép.+N+con.+N
banque multilatérale de développement	11	N+Adj.+prép.+N
Banque nordique d'investissement	2	N+Adj.+prép.+N
compte tenu de qch.	36	N+Pp.+prép.+N
contrat financier à terme sur taux d'intérêt	2	N+Adj.+prép.+N+prép.+N+prép.+N
dette représentée par un titre	6	N+Pp.+prép.+N
document relatif à compte annuel	4	N+Adj.+prép.+N+Adj.
Fonds européen d'investissement	7	N+Adj.+prép.+N
fonds reçus en échange de monnaie électronique	2	N+Pp.+prép.+N+prép.+N+Adj.
numéro international de compte bancaire (IBAN)	2	N+Adj.+prép.+N+Adj.
titre couvert par des créances hypothécaires	3	N+Pp.+prép.+N+Adj.
valeur supérieure du marché	3	N+Adj.+prép.+N
valeur vénale de l'immeuble	4	N+Adj.+prép.+N

21. třída – expansions de nom + préposition de + nom

21. třída je vlastně rozvinutá 12. třída N+préposition de+N. Stejně tak i tato třída je díky frekventované předložce „de“ velmi početná, celkem 28 kolokací.

Kolokace	Výskyt	Struktura
accord de taux futurs	3	N+prép.+N+Adj.
compte de l'établissement du bénéficiaire	8	N+prép.+N+prép.+N
contrat de taux de change à terme	2	N+prép.+N+prép.+N+prép.+N
obligation de couverture par les fonds propres	2	N+prép.+N+prép.+N+Adj.

Kolokace	Výskyt	Struktura
adéquation des fonds propres	4	N+prép.+N+Adj.
autorité de contrôle des banques	2	N+prép.+N+prép.+N
Banque de développement des Caraïbes	2	N+prép.+N+prép.+N
code d'identification de banque (BIC)	2	N+prép.+N+prép.+N
compte de profits et pertes	29	N+prép.+N+con.+N
Conseil de l'Union européenne	13	N+prép.+N+Adj.
contrôle des comptes annuels	2	N+prép.+N+Adj.
dette envers des établissements de crédit	3	N+prép.+N+prép.+N
échange de taux d'intérêt	4	N+prép.+N+prép.+N
échange de taux d'intérêt variable	2	N+prép.+N+prép.+N+Adj.
éléments d'actif et/ou de passif	18	N+prép.+N+con.+N
endo d'effets réescomptés	3	N+prép.+N+Adj.
établissement de monnaie électronique	38	N+prép.+N+Adj.
instrument de monnaie électronique	3	N+prép.+N+Adj.
office de chèque postal	4	N+prép.+N+Adj.
opération de bourse à terme	1	N+prép.+N+prép.+N
succursale d'entreprise d'assurance	2	N+prép.+N+prép.+N
succursale d'entreprise d'investissement	3	N+prép.+N+prép.+N
succursale d'établissement de crédit	24	N+prép.+N+prép.+N
succursale d'établissement de crédit et d'établissement financier	11	N+prép.+N+prép.+N+con.+prép.+N+prép.+N
système de dépôt centralisé	4	N+prép.+N+Adj.
système de garantie des dépôts	37	N+prép.+N+prép.+N
système d'indemnisation des investisseurs	4	N+prép.+N+prép.+N
taux d'intérêt de référence	4	N+prép.+N+prép.+N

22. třída – expansions de nom + préposition à + nom

Pro svou kombinovatelnost je i tato třída velmi variabilní, avšak obsahuje pouze 3 kolokace. Svou strukturou opět odpovídá jedné ze základních tříd – 13.

Kolokace	Výskyt	Struktura
contrat à terme de taux d'intérêt	2	N+prép.+N+prép.+N+prép.+N
titre à revenu fixe	9	N+prép.+N+Adj.
titre à revenu variable	7	N+prép.+N+Adj.

24. třída – expansions de nom + préposition + nom

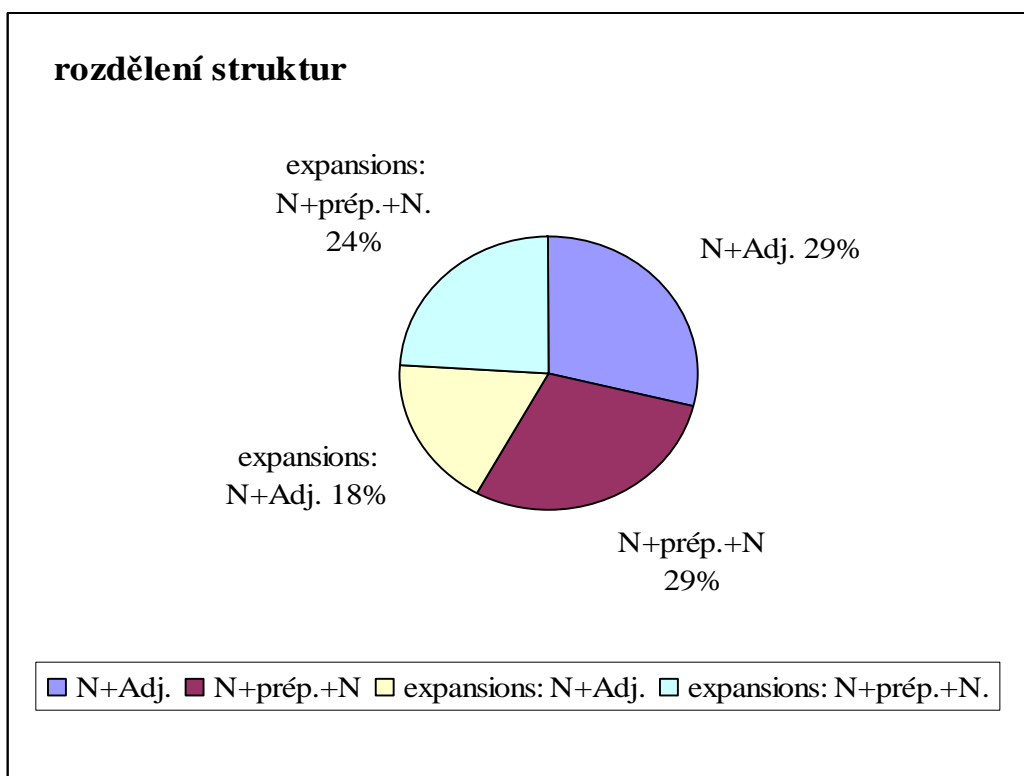
Poslední třída, do které jsem zařadila zbývajících 5 kolokací pohlcuje spektrum všech ostatních předložek (s výjimkou „de“, „à“ a „en“) stejně jako 15. třída a navíc umožňuje další kombinovatelnost.

Kolokace	Výskyt	Struktura
chèque sur support papier	2	N+prép.+N+Adj.
contrat sur taux de change	7	N+prép.+N+prép.+N
contrat sur taux d'intérêt	3	N+prép.+N+prép.+N
option sur devises achetée	2	N+prép.+N+Adj.
option sur taux d'intérêt achetée	2	N+prép.+N+prép.+N+Adj.

3.4.3. Grafy struktur

Na závěr této obsáhlé kapitoly věnující se především rozboru morfologických struktur zkoumaných kolokací uvádím souhrnný graf, který vizuálně zobrazuje rozložení struktur. Pro větší přehlednost jsem některé třídy sloučila do větších skupin:

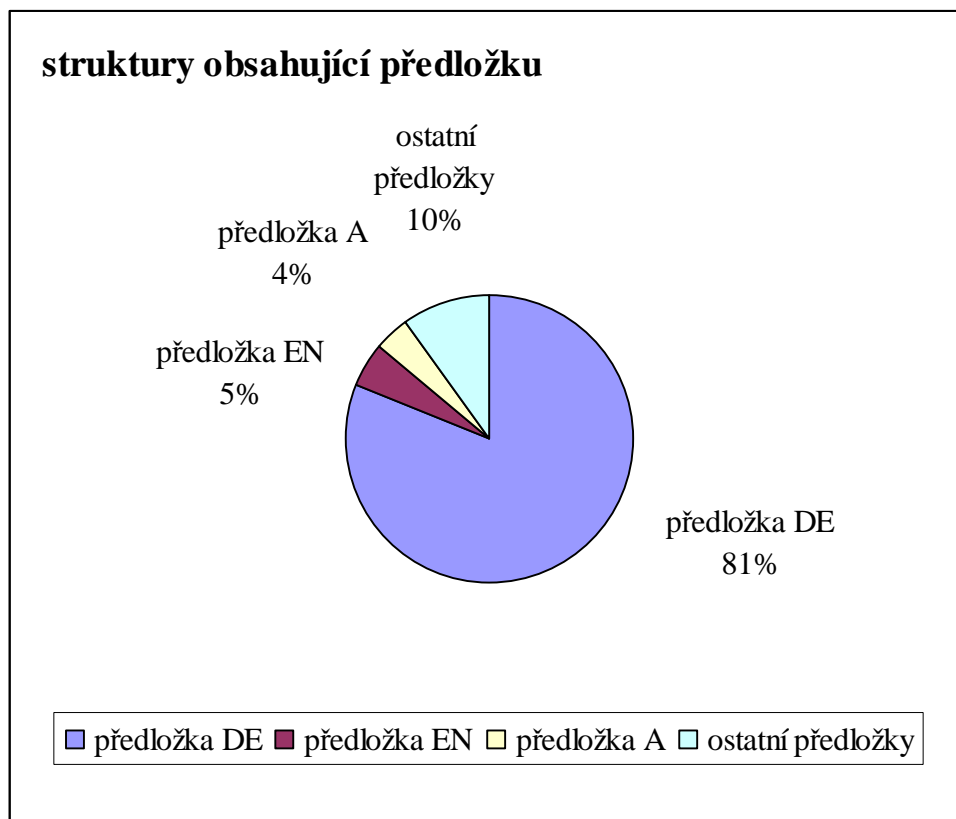
1. skupina N+ Adj. → obsahuje 9. třídu (Adj.+N) a 10. třídu (N+Adj.)
2. skupina N+ prép.+ N → obsahuje všechny základní třídy s předložkami: 12. třída (předložka „de“), 14. třída (předložka „en“) a 15. třída (ostatní předložky)
3. skupina expansions: N+ Adj. → obsahuje celou 19. třídu včetně předložkových vazeb
4. skupina expansions: N+ prép.+ N → obsahuje všechny doplňující třídy s předložkami: 21. třída (předložka „de“), 22. třída (předložka „à“) a 24. třída (ostatní předložky)

Graf jsem navrhla tak, aby byl rozdělen poměr mezi základní třídou, která obsahuje nejvýše dva autosémantické členy – tmavé barvy a doplňující třídou mající naopak dva a více autosémantických členů – světlé barvy. Podle procent lze snadno zjistit, že tento poměr je 58% ku 42%. Celkový poměr mezi jednoslovnými termíny, základními kolokacemi a složitějšími doplňujícími kolokacemi pak je 18% ku 47% ku 35%. Dále bych poukázala na struktury obsahující předložky, protože je velmi zajímavé, že v obou skupinách tedy v základní a doplňující třídě, se vyskytuje téměř stejné procento těchto struktur, z nichž hlavní předložku tvoří „de“. (viz graf č. 2). Řekla bych, že to svědčí o hojnosti používání předložek ve francouzštině jako vyjádření českých pádů. Bez těchto předložkových struktur se francouzština prakticky neobejde. Za velmi zajímavé také považuji procentuální rozdělení v základních třídách mezi adjektivními vazbami a předložkovými vazbami, které je naprosto shodné a to 29%.

Následující graf se věnuje pouze strukturám N+prép.+N. Opět jsem pro větší přehlednost sloučila obě třídy dohromady, protože bych ráda graficky znázornila používání různých předložek. Pokud kolokace z doplňující třídy obsahují více než

jednu předložku, je pro mě určující ta z nich, která pojí hlavu s dalším členem. Ostatní předložky v kolokaci neberu ve svém grafu v potaz.

Z grafu je velmi dobře patrné, že výchozí předložka obsažená v kolokacích typu N+prép.+N je předložka „de“ a tvoří čtyři pětiny všech kolokací této struktury. Zbylá jedna pětina se skládá ze všech ostatních předložek. Předložky „à“ a „en“ mají téměř stejné procentuální zastoupení, tedy 4% a 5%, ale takto malá čísla přikládám tomu, že struktury obsahující zmíněné dvě předložky nejsou zastoupeny v obou skupinách - v základních třídách (jednoduché kolokace) není zastoupena předložka „à“ (skupina nom + préposition à + nom) a naopak předložku „en“ (skupina expansions de nom + préposition en + nom) nenajdeme v doplňujících třídách (složitějších kolokacích). Všechny ostatní předložky, tedy jiné, než na jaké poukazuje graf tvoří 10% celku. Procentuální část je dvojnásobně vyšší než v případě předložek „à“ a „en“ z jediného důvodu a to, že mají své zastoupení jak v základních, tak doplňujících třídách.

4. PŘEKLADY

Poslední ale zároveň nejdůležitější kapitola je věnována překladům. Pro oblast „Bankovníctví jsem vyhledala 182 jednoslovných termínů a kolokací avšak podrobněji rozeberu jen ty termíny a kolokace, které jsou z hlediska svého překladu do češtiny nějak zajímavé nebo naopak neodpovídají překladům z dostupných zdrojů a jsou tedy sporné. Nejdříve si ale vymezím kritéria kvality překladu, ze kterých budu vycházet při posuzování správnosti překladu. Ve své práci se nesnažím nalézt nejvhodnější překlad, ale naopak zhodnotit překlady, které jsou v legislativních textech používány.

K posuzování správnosti mi slouží několik dostupných zdrojů. Výchozím zdrojem správnosti překladů je databáze ISAP¹¹, Velký francouzsko-český slovník - VFČS, Finanční slovník¹² – FS a Francouzsko-český finanční slovník -FČFS (Pohorská, 2003), ve kterém jsem speciálně dohledávala sporné překlady.

Do kategorie správných překladů jsem nejprve zařadila všechny kolokace, jejichž překlady se nacházejí v databázi ISAP nebo alespoň v jednom ze slovníků. Poté jsem do této kategorie přidala kolokace mající jen jeden překlad, jehož správnost nelze potvrdit v žádném dostupném zdroji a tudíž nemám důvod ho považovat za nesprávný. Poslední kolokace zařazené do této skupiny mají synonymní překlady. Buď jsem oba nebo případně více překladů našla v ISAP a/nebo ve slovnících jako další možnosti překladu, nebo jsem je sama vyhodnotila jako synonyma.

Zkrácené překlady vycházejí ze správných překladů a pro zkoumanou kolokaci mají vždy alespoň dva překlady. Pokud tedy mluvíme např. o plné verzi překladu „obezřetnostní dohled“ a zkrácené verzi „dohled“, nepovažuji druhý překlad za nepřesný, protože v kontextu – většinou v té samé větě – je zcela zřejmé, že se zkrácený překlad vztahuje k jeho plné verzi.

Nesprávné překlady jsem si pro lepší diferenciaci rozdělila do dvou kategorií – nepřesné a chybné. Chybné překlady jsou v rozporu s překlady uvedenými buď

¹¹ <http://isap.vlada.cz/homepage.nsf/titul:> „Databáze obsahující české ekvivalenty anglických, francouzských a německých termínů vyskytujících se v předpisech ES, které jsou pro překlady dané problematiky závazné. Termíny se liší podle druhu na pomocné a závazné, které byly schváleny příslušnými gestory – ministerstvy a ostatními správními orgány, v jejichž působnosti se z věcného hlediska nacházejí.“

¹²Pohorská, R., Vlasák V.: Česko-francouzský a francouzsko-český finanční slovník, Praha, 1997

v databázi ISAP nebo v některém slovníku. Vždy jsem se snažila najít překlad v co největším počtu dostupných zdrojů, abych ho opravdu mohla označit za chybný, neboť je to vlastně kritika práce překladatele. Raději jsem volila druhou možnost nesprávného překladu a sice nepřesný překlad. Do této kategorie jsem většinou řadila hyperonyma případně hyponyma, tedy slova s nadřazeným/podřazeným významem. Nejedná se tedy o úplně chybné překlady, jen nepřesně pojmenované ve svém sémantickém poli.

Při rozřazování kolokací se dvěma a více překlady jsem narazila na problém. Vždy byl alespoň jeden z překladů správný a ostatní překlady byly nepřesné nebo chybné. Nakonec jsem tyto kolokace přiřadila kategorii nesprávných překladů, přičemž správný překlad při jejich rozboru vždy vyzdvihnu. Při závěrečném hodnocení kvality překladu se budu zajímat pouze o překlady, tedy pokud má nějaká kolokace dva různé překlady, zařadím je do dvou různých kategorií.

Nakonec jsem vytvořila ještě jednu kategorii – nezařaditelný překlad a sice kvůli jedné kolokaci. Nicméně její překlad je natolik zajímavý, že jsem si nedovolila jej odbýt. Proč jsem se rozhodla právě pro tuto kategorii rozeberu přímo s danou kolokací v další části práce, abych se neopakovala.

4.1. Kolokace s jedním překladem

Právě jeden překlad má 74% (135) kolokací a jednoslovných termínů. Pokud mám hodnotit správnost překladu, je vždy snazší mít k dispozici jeden překlad, protože se nemusím rozhodovat v případě dvou a více překladů, který z nich je v daném kontextu vhodnější, ale soustředím se pouze na jeden překlad. Proto jsem všechny kolokace téměř bez problému zařadila do příslušných kategorií označujících kvalitu překladu.

4.1.1. Správný překlad

Ze 135 kolokací a jednoslovných termínů je správně přeloženo celkem 127 což je 94%. Všechny překlady jsem s jistotou určila jako správné, dokonce 63 z nich se vyskytlo v databázi ISAP a/nebo ve VFČS a FS.

Ráda bych zde poukázala na jednoslovný termín „cessionnaire“. V textech je sedmkrát shodně přeložen jako „nabyvatel“. Tento překlad jsem dlouho považovala za

chybný, protože ve VFČS a ve FS najdeme překlad postupník nebo cesionář . Pojem postupník můžeme najít i ve slovníku ekonomických pojmů.¹³ Avšak ve FČFS se vyskytuje překlad „nabyvatel“ spolu s dalšími možnými překlady „cesionář“ a „indosamentář“. Vzhledem k tomu, že se překlad vyskytuje právě v tomto slovníku, nemůžu ho označit za chybný.

4.1.2. Nepřesný překlad

Actif hypothéqué: V textech se tato kolokace vyskytuje pouze jednou a je přeložena jako „hypotekární aktiva“. Překlad považuji za nepřesný, protože ve FS jsou uvedena přídatná jména: *hypothécaire* = hypotekární a *hypothéqué,ée* = zatížená hypotékou. Správný překlad by tedy měl znít: „aktiva zatížená hypotékou“.

Effet public: Všechny kolokace utvořené od hlavy „*effet*“ mi činily problém s určováním. FS i FČFS uvádí překlad „státní cenný papír“ avšak v textech je kolokace čtyřikrát přeložena jako „státní bezkupónový dluhopis“. Hlava „*effet*“ se překládá ve FS především jako „směnka“ a další povolený překlad v množném čísle je „cenné papíry“. Směnku lze zařadit do dluhových cenných papírů stejně jako dluhopis. S ohledem na informace dostupné ve slovnících považuji překlad za nepřesný.

Effet en portefeuille: Kolokace se v textech vyskytuje pouze jednou s překladem „bezkupónový dluhopis držený v portfoliu“ Kolokaci jsem nenašla v žádném slovníku a proto s odkazem na předchozí rozbor hlavy „*effet*“ uvádím překlad za nepřesný. Podle mého úsudku by měl znít „směnka držená v portfoliu“.

Obligation en circulation: Dvakrát přeloženo jako „emitovaný cenný papír“, avšak překlad by měl znít „emitovaný dluhopis“, protože hlava „*obligation*“ se podle databáze ISAP i FS překládá jako „závazek, dluhopis“. Překlad, který je uveden v textech je hyperonymem pro přesný překlad této kolokace. Hlavou „*obligation*“ se velmi podrobně zabývám v kapitole 4.2. Kolokace s více překlady v části nazvané „Nepřesný překlad“.

¹³ <http://business.center.cz/business/pojmy/p554-postupnik.aspx>: (Výklad pojmů z práva, ekonomiky a dalších oblastí podnikání, Havit s.r.o. 1998-2007)

4.1.3. Chybný překlad

Cédant: V textech byl pro tento jednoslovný termín 9-krát použit překlad „převodce“. Ve VFČS a FS však najdeme překlad „postupitel“ nebo „cedent“. Pojmem „postupitel“ se také zabývá slovník ekonomických pojmů (pojem „převodce nenalezl)¹⁴. FČFS uvádí kromě zmíněných překladů také překlad „žirant“. Vzhledem k tomu, že se v dostupných zdrojích překlad „převodce“ nevyskytuje, označila jsem ho za chybný.

Contrôleur légal (des comptes): V textech je tato kolokace 17-krát shodně přeložena jako „povinný auditor“, avšak v databázi ISAP je zveřejněn závazný překlad „oprávněný auditor“. Oba překlady jsem ústně konzultovala s ekonomem Ing. R. Ježkem, MBA. Podle jeho slov se v běžné ekonomické praxi užívá pouze výraz „auditor“ a „povinný audit“. V tomto případě nelze odvodit, že „povinný audit“ vykonávají „povinní auditoři“, ale vykonávají ho auditoři, kteří mají k této činnosti oprávnění. Ing. Ježek se rozhodně přiklání k překladu „oprávněný auditor“.

Jeho slova podpořím částí zákona č. 254/2000 Sb. o auditorech týkající se auditorských společností: „Komora auditorů zapíše podle § 4, odst. 1, na žádost do seznamu auditorských společností obchodní společnost, ve které náleží více než 50% hlasovacích práv auditorům oprávněným vykonávat auditorské služby; jde-li o akciovou společnost, musí být základní kapitál společnosti tvořen akciemi vydanými na jméno, přičemž majiteli více než 50% těchto akcií musí být auditoři oprávnění vykonávat auditorské služby.“¹⁵

Ačkoli se překlad „povinný auditor“ vyskytuje v textech poměrně často, považuji ho za chybný s odvoláním na výše zmíněné citace. Jediný správný překlad pro tuto kolokaci je tedy „oprávněný auditor“.

Option d'achat: V textu je kolokace třikrát shodně přeložena jako „předkupní právo“, avšak FS i FČFS tento výraz překládá jako „kupní opce“. Slovník ekonomických pojmů dává k dispozici definici pojmu opce : 1. volba, právo volby; 2. právo koupit nebo prodat konkrétní množství aktiv (akcií, deviz, obligací) za stanovenou opční

¹⁴ <http://business.center.cz/business/pojmy/p553-postupitel.aspx>: (Výklad pojmů z práva, ekonomiky a dalších oblastí podnikání, Havit s.r.o. 1998-2007)

¹⁵ <http://www.kacr.cz/clenstvi/firmy.htm>: (Oficiální portál Komory auditorů ČR)

cenu; 3. obecně určité přednostní právo (zejména k uzavření smlouvy).¹⁶ Jedná se tedy o určité právo, tudíž by překlad mohl být v pořádku, ale s odkazem na překlad uvedený v obou finančních slovnících považuji za jediný správný překlad „kupní opce“.

4.1.4. Nezařaditelný překlad

Opération de bourse à terme: V textu se tato kolokace vyskytuje pouze jednou ve směrnici č. 31986L0635 a je přeložena jako „opce“. Naopak v obou finančních slovnících – FČFS a FS - se „opce“ překládá jako „*option*“. Tento termín se používá i v textech, kde tvoří jak samostatný termín-hlavu tak i dvě kolokace: „*option sur taux d'intérêt achetée*“ a „*option sur devise achetée*“.

Jelikož nejsem schopná určit správnost překladu ze zdrojů, které používám, zkusila jsem prohledat internet. Objevil se mi jediný odkaz na Anglicko-francouzský on-line slovník¹⁷, který pro zkoumanou kolokaci „*Opération de bourse à terme*“ nabízí anglický překlad „*options*“. Do češtiny se tento anglický termín překládá¹⁸ jako „opce“ a tím odpovídá překladu pro francouzskou kolokaci. Přestože jsem nakonec našla jeden zdroj, podle kterého by měl být překlad správný, zařadila jsem kolokaci do této kategorie kvůli počtu jeho výskytů. V textu ho nalezneme pouze jednou a v internetových zdrojích mu odpovídá také jediný odkaz na on-line slovník. Avšak nerada bych podepřela tvrzení o správnosti překladu jen tímto jediným dostupným zdrojem, proto ho řadím do této speciální kategorie.

4.2. Kolokace se dvěma a více překlady

Počet jednoslovných termínů a kolokací majících dva a více překladů je 47 (26%), z nichž právě dva překlady má 17% (31) a tři a více překladů 9% (16) z celkové počtu 182 termínů.

Překlady řadím stejně jako v předchozí podkapitole do skupin podle kvality překladu. Všechny kolokace a jednoslovné termíny mají vždy alespoň jeden z uvedených překladů správně. Mnohdy se dostupné překlady pro jednu kolokaci nebo

¹⁶ <http://business.center.cz/business/pojmy/p396-opce.aspx>: (Výklad pojmů z práva, ekonomiky a dalších oblastí podnikání, Havit s.r.o. 1998-2007)

¹⁷ <http://www.websters-online-dictionary.org/about.us/about.html>: Philip M. Parker, INSEAD, 2007, Webster's Online Dictionary with Multilingual Thesaurus Translation

¹⁸ Fronek, J.: Anglicko-český, česko-anglický slovník, Praha 1999

jednoslovný termín hodně lišily, pak bylo mým úkolem nalézt ze všech možností tu správnou. Pokud tedy zařadím kolokaci nebo jednoslovný termín do kategorie s nepřesným nebo s chybným překladem, neznamená to, že jsou všechny překlady nesprávné, ale vždy jsou jeden nebo dva překlady správné a další překlady nesprávné. Při popisu sporné kolokace (alespoň jeden překlad správně, další překlad nesprávně) však upozorním na její správný překlad, případně ho na základě dostupných informací vyberu z nabídky překladů.

4.2.1. Správný překlad

Jak už jsem napsala, všechny kolokace a jednoslovné termíny mají alespoň jeden překlad správný, proto se teď budu zabývat jen těmi kolokacemi nebo jednoslovnými termíny, které mají všechny překlady správné, jsou tedy přeloženy synonymně. Pokud všechny kolokace a jednoslovné termíny (celkem 47) se dvěma a více překlady tvoří 100%, pak zcela správně je přeloženo 67% (29) termínů včetně zkrácených překladů, které jsem zařadila do samostatné skupiny a jimž se budu také podrobněji věnovat.

Contrat sur taux de change: V textech najdeme pro tuto kolokaci tři překlady a sice „devizový kontrakt“, „kontrakt týkající se směnných kurzů“ a „měnový kontrakt“. Ačkoli to zní nepravděpodobně, tyto tři překlady popisují stejné kontrakty. Deviza je měna, která je přímo spojená se směnnými kurzy. Nejedná se o hyperonyma jako v případě cenných papírů a pod ně spadajících dluhopisů, ale o překlady svým významem sobě rovné. V češtině se sice běžněji používá pojem „smlouva“, ale „kontrakt“ není špatně a začíná používat poměrně často.

Titre négociable: Této kolokaci odpovídají v textech dva překlady. Častější a také jediný dostupný překlad ve FČFS je „obchodovatelný cenný papír“ a druhý zní „převoditelný cenný papír“. V podstatě jsou oba překlady správné, protože obchodovatelné cenné papíry musejí být zároveň převoditelné. Ačkoliv najdeme drobné nuance v českých významech těchto dvou překladů, považuji je oba za správné.

Immobilisations financières: Kolokace je přeložena třemi způsoby: „dlouhodobá finanční aktiva“, „stálá finanční aktiva“ a „finanční aktiva“. Databáze ISAP uvádí jako správný překlad „finanční aktiva“, ale zároveň uvádí jednoslovný termín

„*immobilisations* – „dlouhodobá aktiva“. Z toho usuzuji, že by všechny tři překlady mely být správné.

4.2.2. Zkrácený překlad

Ačkoli považuji zkrácený překlad za správný, přesto jsem mu vyčlenila samostatnou kategorii. Všechny tři kolokace, které jsem do této skupiny zařadila, mají pouze dva překlady. První překlad je vždy správný a „v plném znění“ a druhý překlad je zkrácený. Většinou ho tvoří hlava kolokace a další doplňující člen. Abych mohla určit překlad jako zkrácený a nikoli jako nesprávně přeložený, přečetla jsem si vždy celou část textu, kde se dané termíny vyskytovaly. Pokud byly v jedné větě, případně ve větě následující použity oba překlady včetně zkráceného a z kontextu bylo jasně patrné, že se mluví o tom samém, považovala jsem zkrácený překlad za správný.

Contrôle prudentiel: V textech se kolokace objevuje 10-krát a překládá se jako „obezřetnostní dohled“. Zkrácený překlad je samozřejmě „dohled“.

Instruments dérivés hors bourse: Kolokace se vyskytuje 17-krát a většinou se v textech používá zkrácený překlad „OTC derivátové nástroje“ Správný a úplný překlad pak zní: „mimoburzovní zúčtování (OTC) obchodovaných derivátových nástrojů“.

Titre à revenu fixe: Správný překlad pro kolokaci je „cenný papír s pevným výnosem“. Spolu se zkráceným překladem „cenný papír“ se v textech objevuje 9-krát.

4.2.3. Nepřesný překlad

Za nepřesný překlad považuji většinu sporných kolokací a jednoslovných termínů s více než dvěma překlady. U takto sporných překladů je nejtěžší rozhodnout, zda-li je určitý překlad správný nebo nepřesný, případně se nakonec může ukázat, že překlad je úplně chybný. Jak už jsem napsala na začátku kapitoly, hlavním určovacím kritériem jsou hyperonyma/hyponyma zkoumaného překladu.

Uvedeno v číslech, v této skupině rozeberu 14 kolokací nebo jednoslovných termínů (30% všech termínů se dvěma a více překlady), které mají vždy alespoň jeden překlad správný a další nepřesný.

Associé: Správný překlad pro tento jednoslovný termín podle databáze ISAP a FS zní „společník“. Tento překlad se také vyskytuje v textech spolu s dalšími dvěma překlady „člen“ a „vlastník“. Společník je velmi často i člen nějaké organizace, případně její vlastník. Ale pokud bych měla určit správnost překladu, volila bych s ohledem na oba zdroje a především na databázi ISAP právě překlad „společník“.

Banque multilatérale de développement: Kolokace se v textech vyskytuje 11-krát s nepoměrně častějším překladem „mezinárodní rozvojová banka“. Tento překlad také zveřejňuje databáze ISAP a proto ho považuji za správný. Druhý překlad vyskytující se v textech je „mnohostranná rozvojová banka“. VFČS nám pro adjektivum „*multilatérale*“ nabízí překlad „mnohostranný, multilaterální“. Překlad tedy není zcela chybný, ale nerespektuje zavedený termín.

Certificat de dépôt: – Správný překlad 8-krát užitý v textech je „vkladový list“. Stejný překlad uvádí databáze ISAP. Ve FS nalezneme překlad „vkladní list“. Další překlad, který se však v textech vyskytuje jen jednou, je „vkladová stvrzenka“. Tento překlad by mohl být správný, protože vkladový list je určitý typ stvrzenky, avšak termín „vkladová stvrzenka“ se v češtině nepoužívá, proto tento překlad hodnotím jako nepřesný.

Contrôle légal des comptes: V textech jsou dostupné čtyři různé překlady: „ověření roční účetní závěrky“, „povinný audit“, „právní kontrola účetních závěrek“ a „audit účetnictví“. Na následujících řádcích se pokusím podat vysvětlení pro pojem „audit“ a nalézt pro kolokaci ten nejvhodnější překlad.

1. Audit je *ověřování účetních závěrek nebo konsolidovaných účetních závěrek a výročních zpráv nebo konsolidovaných výročních zpráv*¹⁹. Definice nám tedy říká, že by překlad „ověření roční účetní závěrky“ mohl být správný, ale pokud dbáme na přesný překlad, pak musíme považovat tento překlad za nepřesný, protože ve francouzské kolokaci se nevyskytuje slovo „*annuel*“ - „roční“. Audit může být řádný i mimořádný, proto je jeho specifikace nutná. Správný překlad by tedy měl znít „ověření účetní závěrky“, avšak tento překlad se v textech nevyskytuje.

2. V praxi se zcela běžně používá druhý nabízený překlad a sice „povinný audit“, jak dokládá věta ze směrnice Rady ze dne 10. dubna 1984: *Povinný audit*

¹⁹ <http://business.center.cz/business/pojmy/p149-audit.aspx>: (Výklad pojmů z práva, ekonomiky a dalších oblastí podnikání, Havit s.r.o. 1998-2007)

*dokumentů uvedených v čl. 1 odst.1 se provádí pouze úředně schválenými osobami.*²⁰
Tento překlad bych označila za správný. Usuzuji tak i díky databázi ISAP, kde je pro kolokaci „*contrôle légal*“ uveden závazný překlad „povinný audit“.

3. Třetí překlad „právní kontrola účetních závěrek“ znamená v podstatě to samé jako předchozí dvě kolokace, ale jinak řečeno. Pokud však trvám na přesném překladu, označila bych tento překlad za nepřesný, protože se nejedná o zavedený termín a běžně se nepoužívá.

4. Překlad „audit účetnictví“ bych označila pro danou kolokaci za nepřesný. Tímto překladem se budu zabývat u kolokace „*contrôle des comptes*“, pro níž je správný.

Z tohoto popisu překladů vyplývá, že jediný správný překlad je „povinný audit“. Ostatní tři překlady hodnotím jako nepřesné.

Contrôle des comptes annuels: V textech se tato kolokace objevuje pouze dvakrát. S odkazem na rozbor překladů pro předchozí kolokaci je správný překlad „audit ročních účetních závěrek“ a nepřesný překlad „audit účetnictví“.

Créance: V textech se tento jednoslovný termín vyskytuje velmi často, 135-krát a v českém znění odpovídá třem překladům. Jediným správným a přesným překladem i podle databáze ISAP je „pohledávka“. Jak uvádí definice pohledávky, jde o *právo jedné osoby (věřitele) na plnění určitého závazku (dluhu) osobou druhou (dlužníkem)*.²¹ Ostatní dva překlady „dluh“ a „půjčky a úvěry“ považuji za nepřesné, protože z definice pohledávky je zřejmé, že jde o určité právo jedné osoby na druhou, přičemž dluh neboli závazek je pouze prostředek kterým se toto právo vymáhá. V případě překladu „půjčky a úvěry“ mluvíme o hyponymu, neboť se jedná o přímo specifický typ závazku.

Effet: V textech je jednoslovný termín použitý osmkrát a odpovídají mu tři poměrně různé překlady: „bez kupónový dluhopis“, „cenný papír“ a „směnka“. Jediný správný překlad podle databáze ISAP je „směnka“, avšak FS i FČFS uvádějí překlady dva: „směnka“ a „cenný papír“, nicméně při překladu záleží na tom, do jaké kolokace „*effet*“ vstupuje. S jedinou výjimkou „*effet de public*“ – „státní cenný papír“ se

²⁰ <http://www.kacr.cz>: Komora auditorů ČR (Osmá směrnice Rady ze dne 10. dubna 1984, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o schvalování osob pověřených prováděním auditů účetních dokumentů)

²¹ <http://business.center.cz/business/pojmy/p398-pohledavka.aspx>: (Výklad pojmů z práva, ekonomiky a dalších oblastí podnikání, Havit s.r.o. 1998-2007)

termín překládá jako „směnka“ a tento překlad také považuji za úplně správný. „Cenný papír“ bych také považovala za správný s ohledem na informace v obou slovnících, ale překlad „bezkupónový dluhopis“ musím označit na nepřesný. K dispozici dávám definici pro pojem „dluhopis“: *zastupitelný cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení dlužné částky a povinnost emitenta toto právo uspokojit*²². Zjednodušeně řečeno je „dluhopis“ hyponymem pro „cenné papíry“.

Effet de commerce: U této kolokace opět odkazuji na předešlý rozbor termínu a hlavy „*effet*“ a také na podkapitulu 4.1.2. Nepřesný překlad (Kolokace s jedním překladem), kde se tímto termínem a s ním spojenými kolokacemi také zabývám. V textech jsou dostupné dva překlady: „obchodní směnka“ a „obchodní cenný papír“. Databáze ISAP i FČFS uvádějí však jako jediný překlad „obchodní směnka“, proto považuji druhý překlad za nepřesný.

Obligation: Tento termín si rozdělím na dva typy překladů – obecný a odborný a zaměřím se především na odborný překlad. Obecně se termín „*obligation*“ překládá v textech 132-krát jako „závazek“, „povinnost“ a „požadavek“, což je podle VFČS naprosto správně a proto není potřeba to více rozebírat. Problém nastává u odborných překladů, kterých je celkem 28: „dluhopisy“, „dluhové cenné papíry“ a „cenné papíry“. Pro správné pochopení vztahu těchto tří pojmů cituji: *Dluhové cenné papíry je v naší praxi užívané označení pro nakoupené cenné papíry, které představují pohledávku držitele cenného papíru vůči jeho vystaviteli (emitentovi). Mezi dluhové cenné papíry patří zejména dluhopisy (nebo-li obligace) a směnky, představující formu investování (směnky finanční)*.²³ Databáze ISAP i FS shodně uvádějí překlad „dluhopis“ nebo „obligace“. Z výše uvedené definice vyplývá, že dluhopis je hyponymem pro dluhové cenné papíry a ty jsou hyponymem pro cenné papíry. Správný překlad je tedy „dluhopis“, další dva překlady hodnotím jako nepřesné.

Passif: Termínu je v textech užito 54-krát. Je přeložen jako „pasivum“, „závazek“ a „zástava“, ale databáze ISAP a FS uvádějí jen jeden možný překlad „pasivum“. Ostatní dva pojmy jsou opět hyponyma schovaná pod souhrnným názvem „pasiva“, a proto je považuji za nepřesné překlady.

²² <http://business.center.cz/business/pojmy/p119-dluhopis.aspx>: (Výklad pojmů z práva, ekonomiky a dalších oblastí podnikání, Havit s.r.o. 1998-2007)

²³ http://www.sagit.cz/pages/delfinuctytxt.asp?cd=149&typ=r&levelid=U_256.HTM: (Sagit - nakladatelství ekonomické a právní literatury)

Passif subordonné: Oficiální překlad pro tuto kolokaci jsem nenašla v žádném používaném slovníku ani v databázi ISAP, avšak termín lze nalézt v kterékoli platební bilanci, kterou vydává každý podnik pod českým překladem „podřízená pasiva“, což je také jeden z překladů uvedených v textech. Druhý zní „podřízené závazky“. Druhý překlad považuji za nepřesný s ohledem na výše popsany termín „*passif*“.

Titre: V textech se tento pojem vyskytuje 62-krát a nalezneme pro něj tři překlady: „cenný papír“, „dluhový cenný papír“ a „vkladní list“. Ve FS a databázi ISAP nalezneme pouze překlad „cenný papír“. Z toho vyvozují, že další dva překlady jsou nepřesné a odkazují se na definici pro dluhopis - „*obligation*“. „Dluhový cenný papír“ je podřazený pojem pro „cenný papír“ a pojem „vkladní list“ patří do skupiny dluhových cenných papírů, je tedy opět hyponymum.

Titre de créance: Kolokace se v textech nachází sedmkrát. Dostupné jsou tři překlady: „dluhový nástroj“, „dluhový cenný papír“ a „dluhový instrument“. Vzhledem k tomu, že „*titre*“ znamená „cenný papír“, správný překlad pro tuto kolokaci by měl být „dluhový cenný papír“. Tentýž překlad je uveden i ve FS. Naproti FČFS zmiňuje překlad „dluhopis“, ale ten se v textech nevyskytuje. Ostatní dva překlady tedy hodnotím jako nepřesné.

Valeur mobilière: Poslední kolokace mající nepřesný překlad se v textech vyskytuje poměrně často, 58-krát. Oba její překlady jsou podobné: „převoditelný cenný papír“ a „cenný papír“. Databáze ISAP uvádí závazný překlad „cenný papír“, proto považují za správný překlad právě tento. „Převoditelnému cennému papíru“ odpovídá ve FČFS i FS překlad „*valeur mobilière endossable*“.

4.2.4. Chybný překlad

Poslední kategorie překladu, kterou se budu zabývat, jsou kolokace s chybným překladem. Celkem sem lze zařadit čtyři kolokace, tedy 9% ze 47 kolokací se dvěma a více překlady. Jako v předchozí kategorii tak i v této odpovídá jedné kolokaci vždy alespoň jeden správný překlad a další z překladů je chybný.

Actif: Termín se v textech vyskytuje samostatně 115-krát a kromě jednoho překladu je podle databáze ISAP i FS správně přeložen jako „aktivum“. Jediný chybný překlad zní „položka“. Domnívám se, že autor překladu měl zřejmě na mysli „aktivní

položka“, avšak bez určujícího adjektiva (aktivní) musím tento překlad označit za chybný. Položka může být i „pasivní“, proto je velmi důležitý přesný překlad.

Compte annuel: Jediný správný překlad pro tuto kolokaci vyskytující se v textech 56-krát je podle databáze ISAP „roční účetní závěrka“. Je to zároveň i jeden ze dvou překladů pro tuto kolokaci. Druhý překlad „rozvaha“ jsem označila za chybný. Při roční účetní závěrce se sice předkládá rozvaha spolu s výsledovkou, ale tyto dva pojmy nelze slučovat. Navíc jediný správný překlad pro „rozvahu“ je podle VFČS i podle FS „balance“.

Office de chèque postal: Kolokace se v textu vyskytuje pouze čtyřikrát a odpovídají jí tři překlady: „poštovní šekový účet“, „poštovní banka“ a „banka poštovního úřadu“. Správný překlad podle databáze ISAP je třetí zmíněný – „banka poštovního úřadu“. Podle mého názoru je správný překlad i „poštovní banka“. Avšak překlad „poštovní šekový účet“ je již na první pohled chybný, protože „účet“ není totéž co „banka“

Union européenne: Jediný správný překlad tohoto termínu i podle databáze ISAP zní „Evropská unie.“ Ačkoli se používá i druhý překlad „Společenství“, nelze tyto dva termíny slučovat. Evropská unie vznikla 1. 11. 1993 na základě Maastrichtské smlouvy přejmenováním Evropských Společenství (původně EHS, ESUO a Euratom).²⁴ Navíc „společenství“ se podle Česko-francouzského slovníku²⁵ překládá pouze jako „commuanuté“. Na základě obou odůvodnění považuji překlad „Společenství“ za chybný.

4.3. Shrnutí všech překladů v číslech a grafech

Na závěr je třeba sumarizovat informace, které nám tato kapitola podává a vzájemně je spolu porovnat. Z oblasti „Bankovníctví – Právo usazování a volný pohyb služeb“ jsem vy excerpovala celkem 182 termínů, z nichž 33 (18%) je jednoslovných a 149 (82%) vstupuje do kolokací.

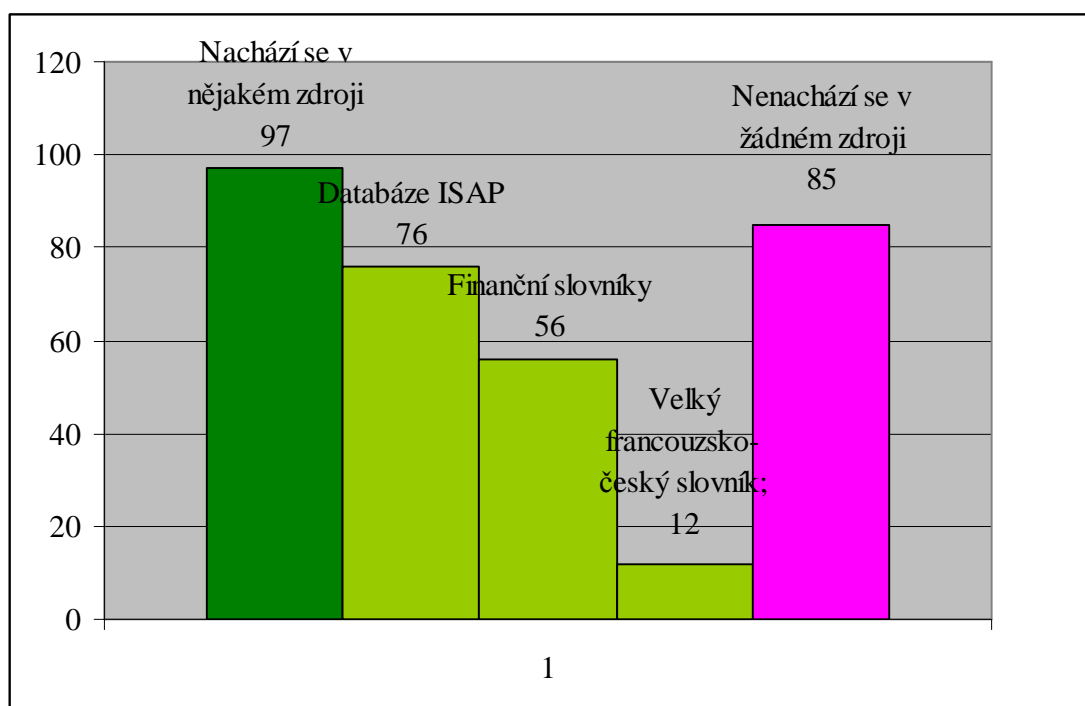
Počtu 182 termínům odpovídá celkem 249 překladů. Z takto bohatého počtu překladů jsem se snažila nalézt pro danou kolokaci ten nejvhodnější. K tomu mi pomáhaly tři různé slovníky a databáze ISAP. Celkový počet kolokací a jednoslovných termínů dostupných alespoň v jednom z uvedených zdrojů je

²⁴ http://europa.eu/abc/treaties/index_cs.htm: (EU v kostce, Smlouvy a právo)

²⁵ Vlasák, V., Lyer, S.: Česko-francouzský slovník R-Ž, Praha, 1993

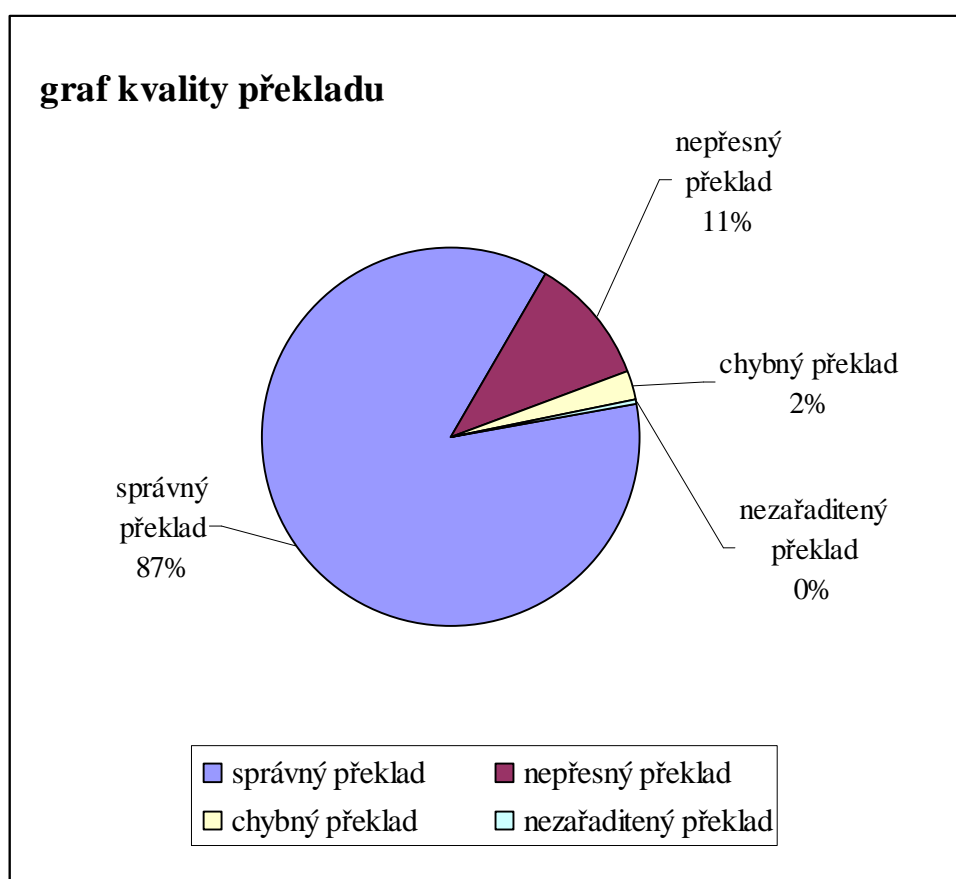
nadpoloviční, přesně 53% což je 97 termínů. Řekla bych, že toto číslo velmi dobře poukazuje na zájem spíše odborné veřejnosti mít k dispozici správné překlady v různých jazycích právě v oblasti bankovníctví a financí, neboť se jedná o velmi „lukrativní“ oblasti z hlediska obchodu, pro něž jsou přesné překlady nezbytností. Za nejbohatší zdroj správných překladů považuji databázi ISAP, ve které jsem našla největší počet kolokací a jejich překladů, celkem 76 (42%). Další cenná pomůcka při vyhodnocování správnosti překladů jsou Francouzsko-český finanční slovník (Pohorská, 2003) a Česko-francouzský a francouzsko-český finanční slovník (Pohorská, Vlasák) ve kterých jsem našla 56 (31%) hledaných termínů. Nejméně termínů a jejich překladů pak najdeme ve Velkém francouzsko-českém slovníku, pouze 12 (7%). Toto malé číslo příkládám jeho všeobecnosti – nejedná se o slovník s odbornou terminologií a také roku vydání 1993, kdy se teprve začínalo obchodovat ve velkém.

Některé termíny nalezneme ve více zdrojích najednou. Většinou se jedná o jednoslovné termíny nebo hlavy a ustálená spojení. Naopak celkem 85 (47%) termínů jsem v žádném používaném zdroji nenalezla. Pro zřetelnější představu příkládám graf těchto zdrojů. Zeleně je znázorněn celkový počet termínů, které se vyskytují alespoň v jednom z uvedených zdrojů, světle zeleně jsou vyznačeny specifické zdroje, tedy databáze ISAP a slovníky spolu s počty termínů, které jsem v nich našla a fialové pole znázorňuje počet termínů, které jsem nenalezla v žádném používaném zdroji.

Znovu opakuji, že celkový počet kolokací a jednoslovných termínů je 182. Právě jeden překlad má 135 (74%) termínů, dva překlady má 31 (17%) termínů a tři a více překladů má 16 (9%) termínů.

Nyní se však zaměřím jen na kvalitu překladu, protože cílem mé práce je právě tuto kvalitu zhodnotit a dojít k nějakému výsledku. Celkový počet všech překladů, které jsem zkoumala je 249. Ze všech překladů je 215 (87%) správně přeloženo, 27 (11%) nepřesně přeloženo, 6 (2%) chybně přeloženo a 1 (0,4%) překlad jsem nedokázala zařadit do žádné z těchto kritérií kvality překladu. Opět příkládám grafické znázornění zobrazující tyto kategorie kvality překladu.

Podle předpokladů tvoří největší část správně přeložené termíny, avšak předpokládala jsem, že toto číslo bude ještě větší. Jiných než správných překladů je přes 10%, tedy přibližně každý desátý překlad není zcela správně. Podle mého názoru je to poměrně hodně i s ohledem na důležitost správného překladu pro tuto sémantickou oblast. Největší podíl na těchto nesprávných překladech má kategorie s nepřesnými překlady – 11%. V tomto případě byl termín přeložen nadřazeným nebo

podřazeným pojmem, ale ne správně. Naopak počet chybných překladů - 2% - není zarážející číslo, protože ani nejlepší překladatel se nevyhne občasné chybě.

Celkem 13% těchto nesprávných překladů přikládám především tomu, že přes čtyři sta stran textů nemohl přeložit jeden překladatel a že ne každý překladatel měl zároveň ekonomické vzdělání. Dále mě překvapilo, že překlady v textech nebyly vždy shodné s překlady zveřejněnými v databázi ISAP, ale na druhou stranu je možné, že v době prvních překladů těchto legislativních textů nebyla databáze ISAP tak obsáhlá jako je v dnešní době.

Nakonec ještě musím odůvodnit, proč je v grafu u kolonky nezařaditelný překlad údaj 0%. Program Excel, ve kterém jsem graf vypracovala, sám vygeneroval procenta. Vzhledem k tomu, že se jedná pouze o jeden překlad ze 249 překladů, přesné procento je tedy 0,4%, ale po zaokrouhlení dostaneme nulu.

5. ZÁVĚR

Zpracování tématu „Bankovníctví - Právo usazování a volný pohyb služeb“ z oblasti evropského legislativního práva z hlediska odborných českých a francouzských termínů již druhým rokem navazuje na úspěšně rozjetý projekt paralelních korpusů. Projekt zaštiťuje katedra romanistiky pedagogické fakulty JČU a získává pro tento druh jazykového výzkumu stále nové zájemce. Právě tento zájem napomáhá vzniku obsáhlého vícejazyčného paralelního korpusu, který se zapojuje díky dalším „nadšencům“ z ostatních univerzit do celonárodního paralelního korpusu, na základě kterého pak vznikají třeba odborné slovníky.

V červnu 2006 obsahovala oblast „Bankovníctví“ celkem 24 textů – právních předpisů s počtem 412 stran. Z takto obsáhlého základu jsem pomocí paralelního korpusu vytvořila seznam 182 termínů, které jsou odborné nebo z hlediska francouzsko-českého překladu zajímavé. Termíny dělíme na jednoslovné, které tvoří 18% z celku a víceslovné, tedy kolokace, které zaujímají svými 82% převážnou většinu všech termínů. Dále lze termíny rozdělit do dvou základních morfologických skupin obsahující jednoduché kolokace a složité kolokace. Nejčastější struktury mají kolokace typu substantivum + předložka + substantivum, kde nejpoužívanější předložka je „de“.

Práce však klade největší důraz na české překlady. Pro 182 termínů je k dispozici 249 překladů, neboť 47 termínů má dva a více překladů. Po porovnání překladů s používanými zdroji – za výchozí zdroj je považována databáze ISAP – dojdeme k závěru, že správně přeloženo je 87% termínů. Z toho vyplývá, že 13% termínů má nesprávný překlad. Nejčastější chybou v překladu je použití podřazeného nebo nadřazeného výrazu. Těchto překladů je 11% a v práci je nalezneme pod označením „nepřesné překlady“. Chybně přeložena jsou 2% termínů. Je s podivem, že některé překlady nerespektují databázi ISAP, která je pro zkoumanou oblast mimořádně obsáhlá.

Překládat odborné legislativní texty je velmi náročné a vyžaduje to jak vynikající znalost jazyka, tak dobrou orientaci v překládané oblasti. Mým úkolem bylo pouze zkoumat správnost přeložených termínů. Zda se mi to povedlo, posuďte sami.

Francouzsko-český slovníček termínů

Následující slovníček obsahuje seznam všech termínů a jejich překladů. Některé termíny mají jeden či více tučně zvýrazněných překladů. Jsou to překlady, které jsem při svém zkoumání označila z nabídky překladů pro daný termín jako správné. Pokud je před tímto zvýrazněným překladem dále uvedeno „**správně:**“, pak má termín v textech pouze jeden překlad, který jsem však hodnotila za nesprávný a proto pod tímto označením uvádím, dle mého názoru, správný překlad. Jestliže má termín více překladů, které jsem neoznačila, pak se jedná o synonymní překlad nebo další význam termínu.

V seznamu termínů také uvádím slovní druhy, tedy substantivum mužského rodu (s.m.) a substantivum ženského rodu (s.f.).

accord de libre-échange, s.m.- dohoda o volném obchodu

accord de taux futurs, s.m.- dohoda o budoucích úrokových sazbách

actif, s.m.- **aktiva**, položka

actif constituant des créances, s.m.- aktiva představující pohledávky

actif corporel, s.m.- hmotná aktiva

actif donné en garantie, s.m.- zástava

actif hypothéqué, s.m.- hypotekární aktiva, **správně: aktiva zatížená hypotékou**

actif incorporel, s.m.- nehmotná aktiva

action, s.f.- akcie, žaloba

action en nullité, en annulation ou en inopposabilité, s.f.- žaloba na neplatnost, neúčinnost nebo odporovatelnost

action préférentielle cumulative, s.f.- kumulativní prioritní akcie

action propre, s.f.- vlatní akcie

adéquation des fonds propres, s.f.- kapitálová přiměřenost

associé, s.m.- **společník**, člen, vlastník

autorité de contrôle, s.f.- orgán dohledu

autorité de contrôle des banques, s.f.- orgán bankovního dokladu

banque, s.f.- banka

action préférentielle cumulative, s.f.- kumulativní prioritní akcie

Banque agricole de Grèce, s.f.- Řecká zemědělská banka

Banque asiatique de développement, s.f.- Asijská rozvojová banka

banque centrale, s.f.- centrální banka

Banque centrale européenne, s.f.- Evropská centrální banka

Banque de développement des Caraïbes, s.f.- Karibská rozvojová banka

banque d'investissement, s.f.- investiční banka

Banque européenne d'investissement (BEI), s.f.- Evropská investiční banka (EIB)

Banque interaméricaine de développement, s.f.- Meziamerická rozvojová banka

Banque internationale pour la reconstruction et le développement, s.f.-
Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj

Banque mondiale, s.f.- Světová banka

banque multilatérale de développement, s.f.- mnohostranná rozvojová banka,
mezinárodní rozvojová banka

Banque nationale d'investissement pour le développement industriel, s.f.- Národní
investiční banka pro průmyslový rozvoj

Banque nordique d'investissement, s.f.- Severská investiční banka

bénéfice de l'exercice, s.m.- zisk za účetní období

blanchiment de capitaux, s.m.- praní peněz

bourse, s.f.- trh s cennými papíry, burza

catégorie d'actions, s.f.- třída akcií, druh akcií

cédant, s.m.- převodce, **správně: postupitel**

certificat de dépôt, s.m.- **vkladový list**, vkladová stvrženka

cessionnaire, s.m.- nabyvatel

code d'identification de banque (BIC), s.m.- identifikační kód banky (BIC)

comité européen des contrôleurs des comptes, s.m.- Evropský výbor orgánů
bankovního dohledu

compétence de contrôle, s.f.- kontrolní pravomoc

compte, s.m.- účet, pl: účetní závěrka

comptes agrégés, s.m.- sdružená účetní závěrka

compte annuel, s.m.- **roční účetní závěrka**, rozvaha

compte consolidé, s.m.- konsolidovaná účetní závěrka

compte de l'établissement du bénéficiaire, s.m.- účet instituce příjemce

compte de profits et pertes, s.m.- výsledovka

compte tenu de qch., s.m.- s ohledem na, s přihlédnutím k, vzhledem k

Conseil de l'Union européenne, s.m.- Rada Evropské unie

contrat à terme de taux d'intérêt, s.m.- forwardová termínová smlouva (FRA),
dohoda o forwardové úrokové míře (FRA)

contrat de taux de change à terme, s.m.- termínovaný (futures) měnový kontrakt

contrat d'échange, s.m.- swap

contrat d'option, s.m.- opce

contrat financier à terme sur taux d'intérêt, s.m.- úrokové futures (futures na úrokové sazby)

contrat sur taux de change, s.m.- devizový kontrakt, kontrakt týkající se směnných kurzů, měnový kontrakt

contrat sur taux d'intérêt, s.m.- úrokový kontrakt

contrôle, s.m.- kontrola, dohled, dozor

contrôle des comptes, s.m.- audit účetních závěrek, audit účetnictví

contrôle des comptes annuels, s.m.- **audit ročních účetních závěrek**, audit účetnictví

contrôle légal, s.m.- povinný audit

contrôle légal des comptes, s.m.- audit účetnictví, ověření roční účetní závěrky, právní kontrola účetních závěrek, **povinný audit**

contrôle légal des documents comptables, s.m.- audit účetních dokladů, audit účetních dokumentů

contrôle prudentiel, s.m.- obezřetnostní dohled, dohled

contrôleur des comptes, s.m.- auditor

contrôleur légal (des comptes), s.m.- povinný auditor, **správně: oprávněný auditor**

créance, s.f.- **pohledávka**, dluh, pl.: půjčky a úvěry

créance expressément garanties, s.f.- pohledávka krytá výslovnými zárukami

créance sur la clientèle, s.f.- pohledávka za klienty

créancier, s.m.- věřitel

débiteur, s.m.- dlužník

dépôt, s.m.- vklad

dépôt d'épargne, s.m.- úsporný vklad

dépôt en liquide, s.m.- hotovostní vklad

dépôt indisponible, s.m.- nedisponibilní vklad

dette, s.f.- závazek, dlužná částka, dluh

dette envers des établissements de crédit, s.f.- závazek vůči úvěrovým institucím

dette envers la clientèle, s.f.- závazek vůči klientům
dette publique, s.f.- státní dluh, veřejný dluh
dette représentée par un titre, s.f.- závazek z dluhových cenných papírů
dividende, s.m.- dividenda
document relatif à compte annuel, s.m.- roční účetní doklad
effet, s.m.- bezkupónový dluhopis, **cenný papír**, **směnka**
effet de commerce, s.m.- **obchodní směnka**, obchodní cenný papír
effet du trésor, s.m.- pokladní poukázka
effet en portefeuille, s.m.- bezkupónový dluhopis držený v portfoliu, **správně:**
směnka držená v portfoliu
effet public, s.m.- státní bezkupónový dluhopis, **správně: státní cenný papír**
échange, s.m.- výměna
échange de taux d'intérêt, s.m.- swap úrokových sazeb, úrokový swap
échange de taux d'intérêt variable, s.m.- báзовý swap
échange des actions, s.m.- směna akcií
échange d'informations, s.m.- výměna informací
éléments d'actif, s.m.pl.- aktiva, aktivní položky
éléments d'actif et/ou de passif, s.m.pl.- aktiva a pasiva
éléments de passif, s.m.pl.- pasiva
endos d'effets réescomptés, s.m.- indosament eskontovaných směnek
établissement de monnaie électronique, s.m.- instituce elektronických peněz
exercice, s.m.- účetní období, výkon, činnost
exercice comptable, s.m.- účetní období
exercice de la surveillance, s.m.- dohled
expert, s.m.- odborník, znalec
expert comptable, s.m.- auditor
fonds, s.m.- (peněžní) prostředky, fondy, peníze
fonds de pension, s.m.- penzijní fondy
fonds de retraite, s.m.- penzijní fondy
Fonds européen d'investissement, s.m.- Evropský investiční fond
Fonds monétaire international (FMI), s.m.- Mezinárodní měnový fond (MMF)
fonds propres, s.m.- kapitál
fonds propres complémentaires, s.m.- dodatkový kapitál

fonds reçus en échange de monnaie électronique, s.m.- peněžní prostředky přijaté
výměnou za elektronické peníze

fonds remboursables, s.m.- splatné peněžní prostředky, splatné prostředky

chèque, s.m.- šek

chèque de voyage, s.m.- cestovní šek

chèque sur support papier, s.m.- papírový šek

chèque transfrontalier, s.m.- přeshraniční šek

immobilisations corporelles, s.f.pl.- dlouhodobá hmotná aktiva

immobilisations financières, s.f.pl.- dlouhodobá finanční aktiva, stálá finanční
aktiva, finanční aktiva

indemnisation, s.f.- odškodnění, náhrada

instance de contrôle, s.f.- kontrolní orgán

instrument de monnaie électronique, s.m.- elektronický peněžní prostředek

instruments dérivés hors bourse, s.m.- mimoburzovní zúčtování (OTC)
obchodovaných derivátových nástrojů, OTC derivátové nástroje

juste valeur, s.f.- reálná hodnota

monnaie, s.f.- měna

monnaie électronique, s.f.- elektronické peníze

monnaie étrangère, s.f.- cizí měna

numéro international de compte bancaire (IBAN), s.m.- mezinárodní číslo
bankovního účtu (IBAN)

obligation, s.f.- **závazek, povinnost, požadavek, dluhopis**, dluhový cenný papír,
cenný papír

obligation de couverture par les fonds propres, s.f.- povinné kapitálové krytí

obligation en circulation, s.f.- emitovaný cenný papír, **správně: emitovaný dluhopis**

office de chèque postal, s.m.- poštovní šekový účet, **poštovní banka, banka
poštovního úřadu**

opération de bourse à terme, s.f.- opce

option, s.f.- opce

option d'achat, s.f.- předkupní právo, **správně: kupní opce**

option sur devises achetées, s.f.- zakoupená měnová opce

option sur taux d'intérêt achetée, s.f.- zakoupená úroková opce

passif, s.m.- **pasiva, závazek, zástava**

passif subordonné, s.m.- podřízený závazek, **podřízená pasiva**

perte de l'exercice, s.f.- ztráta za účetní období

pour compte propre, s.m.- na vlastní účet

pour le propre compte, s.m.- na vlastní účet

prime d'émission, s.f.- emisní ážio

protection des dépôts, s.f.- ochrana vkladů, pojištění vkladů

relevé de compte, s.m.- výpis z účtu

revenu d'actions, s.m.- výnos z akcií

réviseur, s.m.- auditor

succursale, s.f.- pobočka

succursale d'entreprise d'assurance, s.f.- dceřinná pojišťovna mateřského podniku

succursale d'entreprise d'investissement, s.f.- pobočka investičního podniku

succursale d'établissement de crédit, s.f.- pobočka úvěrové instituce

succursale d'établissement de crédit et d'établissement financier, s.f.- pobočka
úvěrové a finanční instituce

système de dépôt centralisé, s.m.- centrální vkladový systém

système de garantie des dépôts, s.m.- systém pojištění vkladů

système d'indemnisation des investisseurs, s.m.- systém pro odškodnění investorů

Système européen de banques centrales, s.m.- Evropský systém centrálních bank

taux, s.m.- sazba

taux de change, s.m.- směnný kurz, devizový kurz

taux d'inflation, s.m.- míra inflace

taux d'intérêt, s.m.- úroková míra, úroková sazba

taux d'intérêt de référence, s.m.- referenční úroková sazba

titre, s.m.- **cenný papír**, vkladní list , dluhový cenný papír

titre à revenu fixe, s.m.- cenný papír s pevným výnosem, cenný papír

titre à revenu variable, s.m.- cenný papír s proměnlivým výnosem

titre couvert par des créances hypothécaires, s.m.- cenný papír kryté hypotékou

titre de créance, s.m.- dluhový nástroj, **dluhový cenný papír**, dluhový instrument

titre négociable, s.m.- obchodovatelný cenný papír, převoditelný cenný papír

transaction sur actions, s.f.- transakce s akciemi

union, s.f.- unie-

union douanière, s.f.- celní unie

union économique et monétaire, s.f.- hospodářská a měnová unie

Union européenne, s.f.- **Evropská unie**, Společenství

union monétaire, s.f.- měnová unie
union régionale, s.f.- regionální unie
valeur, s.f.- hodnota, cenný papír
valeur comptable, s.f.- účetní hodnota
valeur d'acquisition, s.f.- pořizovací cena
valeur du marché, s.f.- tržní hodnota
valeur hypothécaire, s.f.- hypotekární hodnota
valeur immobilisée, s.f.- dlouhodobé aktivum
valeur mobilière, s.f.- převoditelný cenný papír, **cenný papír**
valeur supérieure du marché, s.f.- vyšší tržní cena
valeur vénale de l'immeuble, s.f.- tržní hodnota nemovitosti
virement, s.m.- převod
virement transfrontalier, s.m.- přeshraniční převod, přeshraniční platba

PRAMENY A LITERATURA

Odborné publikace

- Hausmann F.J., Blumenthal P., *Présentation: collocations, corpus, dictionnaires*, Langue Française, Paris, Juin 2006
- Hrachová L., *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Ochrana zdraví“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, 2006
- Radimský J., *Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií (1990-1996)*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, 2003
- Radimský J., *Les composés italiens actuels*, Cellule de recherche en linguistique, Paris, 2006
- Šulc M., *Korpusová lingvistika*, První vstup, Karolinum, Praha, 1999

Slovníky

- Fronek J., *Anglicko-český, česko-anglický slovník*, Leda, Praha, 1999
- Kraus, J., kolektiv autorů, *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*, 1. vyd., Academia, Praha, 2005
- Neumann J., Hořejší V. a kol., *Velký francouzsko-český slovník I. (A-K)*, 2. vyd. Academia, Praha, 1992
- Neumann J., Hořejší V. a kol., *Velký francouzsko-český slovník II. (L-Z)*, 2. vyd. Academia, Praha, 1992
- Pohorská R., Vlasák V., *Česko-francouzský a francouzsko-český finanční slovník*, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha, 1997
- Pohorská R., *Francouzsko-český finanční slovník*, FRAUS, Praha 2002
- Vlasák V., Lyer S. *Česko-francouzský slovník (R-Ž)*, Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 1993

Internetové zdroje

- <http://business.center.cz/business/pojmy/p554-postupnik.aspx>, [cit. 12.3.2007]
- <http://business.center.cz/business/pojmy/p553-postupitel.aspx>, [cit. 12.3.2007]
- <http://business.center.cz/business/pojmy/p398-pohledavka.aspx>, [cit. 14.3.2007]

<http://www.euroleg.cz/info.htm>, [cit. 18.3.2007]

<http://isap.vlada.cz/homepage.nsf/titul>, [cit. 3/2007]

<http://www.kacr.cz>, [cit. 20.3.2007]

http://www.sagit.cz/pages/delfinuctytxt.asp?cd=149&typ=r&levelid=U_256.HTM,
[cit. 25.3.2007]

<http://www.websters-online-dictionary.org/about.us/about.html>, [cit. 11.4.2007]

RÉSUMÉ

Le présent mémoire de licence traite de la terminologie française et tchèque spécialisée qui est limitée aux textes législatifs européennes pour la domaine „Banques – Droit d'établissement et libre prestation des services“. La domaine n'est pas si vaste c'est pourquoi le travail l'élabore en globalité. Les textes utilisés dont je pars sont les dispositions juridiques spécifiques tel que les directives, les décisions ou les règlements lesquelles sont accessibles dans la base de données „Eur-lex“ en pleine libellé.

Dans la première partie, je décris en bref la préparation et le travail suivant avec les textex jusqu'à la création de deux corpus parallèles qui sont composés de la langue tchèque et française. Les textes sont enregistrées dans le programme Para Conc au moyen duquel nous pouvons choisir les termes en français et leur traductions correspondantes en tchèque. Finalement j'ai créé une base de données ayant deux types de termes: les termes d'un mot et les collocations qui sont composés d'une tête et d'un collocatif. Puis, il faut se déterminer ce qui signifie „un terme“, „une tête“ et „une collocation“ pour qu'on les s'applique correctement au cours de tout le travail. Le travail traite dans la même partie des structures morphologiques des collocations lesquelles sont divisés dans les groupes morphologiques spécifiques d'après sa composition. Nous distinguons les structures élémentaires avec les collocations simples et les structures complexes dont les collocations comportent plusieurs membres.

L'analyse des traductions fait la deuxième partie de ce travail. La base de données compte 182 termes en français et 249 traductions en tchèque mais l'objet de mon analyse se concentre seulement sur les traductions incorrectement traduites. Il faut dire que les dictionnaires consultées, particulièrement les deux Dictionnaires financiers français – tchèque et la database ISAP sont des sources riches parce que j'ai y trouvé 53% des termes. Après une étude soigneuse j'ai parvenu à constater que 87% des traductions sont traduites correctement, 11% des traductions sont traduites inexactement, 2% sont traduites incorrectement et 0,4% (1) des traductions je ne suis pas capable de déterminer.

D'après cette analyse on peut dire que les traductions des textes législatifs de l'UE est une travail très difficile. Les traducteurs doivent connaître la langue exigée parfaitement et il est encore nécessaire de s'orienter très bien dans la domaine de banques et de finance. Mais en traduisant les textes il est favorable de respecter les traductions obligatoires et les termes implantés.